

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/195/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2717205053
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2020:2717205053.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zlatice Javorovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Briškovej a JUDr. Terézie Mecelovej, v spore žalobcov: 1. Mgr. M. T., nar. X. H. XXXX, trvalo bytom A. XXX/XX, K., 2. W. A., nar. XX. H. XXXX, trvalo bytom K. XX, 3. maloletá F. T., nar. X. Q. XXXX, trvalo bytom M. - B., 4. W. A., nar. XX. B. XXXX, trvalo bytom N. S. XXXX/XXA, C., zastúpených advokátkou: JUDr. Mária Trylčová, Janka Kráľa 738/12, 905 01 Senica, IČO: 31141935, proti žalovaným: 1. Q. W., nar. XX. H. XXXX, trvalo bytom B. XXX, zastúpený splnomocnenkyňou: Advokátska kancelária Kurucová, s.r.o., Hurbanova 486/2, 905 01 Senica, IČO: 36271268, 2. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00585441, zastúpená advokátom: JUDr. Baltazár Mucska, Vajnorská 55, 831 03 Bratislava - mestská časť Nové Mesto, IČO: 42174856, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Skalica z 18. apríla 2019 č. k. 2C/18/2017-190, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti veci samej a v časti trov konania (výroky I., II., III., IV., V., VII. a VIII.) **p o t v r d z u j e**.

II. Žalobcovia 1/ až 4/ majú proti žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20.000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; II. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 20.000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; III. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 3/ sumu 10.000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; IV. žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 4/ sumu 10.000 eur a to v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku; s tým, že V. plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného; VI. vo zvyšku žalobu zamietol; VII. žalobcom 1/ až 4/ priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ z prisúdenej sumy vo výške 100% s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 11, § 13 ods. 1 až 3 a § 427 ods. 1 a 2 O.z. (zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov); čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Protokolov na tento Dohovor nadväzujúcich (oznámenie č. 209/1992 Zb.); čl. 10 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ústavného zákona č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza LISTINA ZÁKLADNÝCH PRÁV A SLOBÔD ako ústavný zákon Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky); čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb.; § 1, § 4 ods. 2 a/ a c/, § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

(ďalej aj „ZoPZP“), § 76, § 77 ods. 1 a § 193 CSP (zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov).

Dôvodil, že žalobcovia sa žalobou domáhali aby súd zaviazal žalovaných zaplatiť každému žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur s tým, že plnením jedného zo žalovaných v rozsahu poskytnutého plnenia zaniká povinnosť druhého žalovaného a náhrady trov konania.

V žalobe uviedli, že dňa 21.7.2016 v čase o 22.23 hod. na ceste I. triedy číslo 51, v úseku Popudinské Močidlany - Radošovce, žalovaný 1/ ako vodič osobného motorového vozidla zn. Peugeot 206 ev. č. SE 203 CR, idúci v smere do Radošoviec, za obcou Popudinské Močidlany spôsobil nehodu, pri ktorej došlo k úmrtiu jeho spolujazdca V. A., nar. XX.X.XXXX a k zraneniu ďalších osôb. V. A. bol synom žalobcov 1/a 2/, bratom žalobkyň 3/ a 4/. V. A. pred nehodou žil v spoločnej domácnosti so svojou mamou, žalobkyňou 1/. Motorové vozidlo zn. Peugeot 206, ev. č. SE 203 CR bolo povinne zmluvne poistené žalovanou 2/. Okresný súd Skalica trestným rozkazom č.k. 6T/10/2017-219 z 28.4.2017, ktorý nadobudol právoplatnosť 23.5.2017, rozhodol, že žalovaný 1/ je vinný, že dňa 21.7.2016 v čase o 22.23 hod. na ceste 1. triedy číslo 51, v úseku Popudinské Močidlany - Radošovce, ako vodič osobného motorového vozidla zn. Peugeot 206, ev. č. SE203CR, idúci v smere do Radošoviec, za obcou Popudinské Močidlany predbiehal pred ním idúce vozidlá napriek tomu, že nemal pred sebou rozhľad na vzdialenosť na bezpečné predchádzanie tak, aby neohrozil vozidlá idúce v protismere a v úseku 70,30 km sa čelne zrazil s protiidúcim osobným motorovým vozidlom zn. Škoda Fabia, ev. č. HC 741 BX, ktoré viedla Bc. C. B., nar. XX.X.XXXX, pričom jeho spolujazdec V. A., nar. XX.X.XXXX utrpel zranenia, následkom ktorých na mieste zomrel, ďalší spolujazdec H. W., nar. XX.X.XXXX utrpel ľahké zranenia, vodička vozidla Škoda Fabia Bc. C. B., utrpela ťažké zranenia. Q. W. ako vodič porušením ustanovenia podľa § 15 ods. 5 písm. a/, c/ zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, porušil pravidlá cestnej premávky závažným spôsobom podľa § 137 ods. 2 písm. c/ citovaného zákona, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal čin závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona. Pozostalí - žalobcovia prežívajú po úmrtí V. A. utrpenie každodenne, ani plynutie času im neprineslo úľavu. V. A. bol mladý človek, mal život pred sebou, a aj tento fakt sťažuje pozostalým vyrovnáť sa s jeho smrťou. V. A. žil v spoločnej domácnosti so žalobkyňou 1/. Dňa 1.5.2016 sa spoločne sťahovali do rodinného domu na adrese A. XXX, K., ktorý kúpila žalobkyňa 1/ s úmyslom, že tu bude žiť ona a syn V. s rodinou. Predtým spoločne bývali v prenajatom byte v B., na ul. B. E. a V. XXXX/X. V. A. pomáhal žalobkyňi 1/ s rekonštrukciou domu, ale aj vo finančnej oblasti, ručil za úver, ktorý si žalobkyňa 1/ zobrala za účelom nového bývania. Po smrti syna žalobkyňa 1/ nemá už z tohto domu žiadnu radosť, nakoľko jej stále pripomína to, čo so synom plánovali, ale už nikdy neuskutočnia. V. A. bol spoľahlivý a zodpovedný. Bol nápomocný druhým, pomáhal mame, otcovi, starej mame, rodine snúbenice. V. A. bol milovaný syn a brat. Mal dobrú povahu, bol kamarátsky. K svojej rodine sa choval pekne, mali medzi sebou vytvorené pevné putá a mali sa navzájom radi. S mamou a so sestrou, žalobkyňou 3/ chodievali na lyžovačky. Celá rodina prežíva po smrti V. ťažké obdobie. Žalobkyňa 1/ syna stále vidí a počuje, rozpráva sa s ním, sníva sa jej s ním, má depresie, stáva sa jej, že dostane zimnicu, trasie sa, začne ju bolieť strašne hlava, plače. V noci nemôže spať, v prvých týždňoch po smrti syna nebola schopná vykonávať svoju prácu, pomáhali jej kolegyně. Žalobkyňa 1/ vyhľadala lekársku pomoc u svojho ošetrojúceho lekára MUDr. H. v K., predpísal jej lieky na ukludnenie, liek Xanax. Snaží sa vysporiadať so smrťou syna cestou terapie a meditácií. Žalobca 2/ sa so stratou syna vyrovnáva dodnes, so synom mali dobré vzťahy, často sa stretávali, navštevovali sa, V. A. žalobcovi 2/ pomáhal prerábať dom, žalobca 2/ mu dal svoje peniaze, s ktorými syn hospodáril, dôverovali si. Žalobkyňa 3/, mladšia sestra V. A. trávila s bratom veľa času, bol jej starším bratom, ktorý sa o ňu staral, keď bola maličká, brával ju do aquaparkov, na výlety, na dovolenky. Žalobkyňa 4/ je sestrou V. A., študuje pedagogiku na Trnavskej univerzite v Trnave, býva v spoločnej domácnosti s priateľom. S bratom sa často stretávali, mali sa radi, stretávali sa cez sviatky, dovolenky, na oslavách. Ako rodina žili veľmi pospolu. Keď boli deti menšie, všetci spoločne často chodievali na dovolenky, letné i zimné, predĺžené víkendy, výlety. Od osemnástich rokov, ako si V. A. spravil vodičský preukaz, vozieval mamu a sestry na výlety. Sviatky, Vianoce, Veľkú noc, hody trávievali všetci spolu, či už u žalobkyne 1/, alebo u starých rodičov, v K., v L. a v poslednom čase aj u rodine snúbenice V. A.. Žalobkyňi správu o nehode oznámila polícia. Žalobkyňa informovala ostatných. Všetci zo začiatku museli brať lieky na ukludnenie. Žalobcovia sú veriaci a duchovný život im veľmi pomáha, po smrti V. A. pravidelne dávajú za zomrelého slúžiť omše, kam všetci chodia. Žalobcovia na V. spomínajú neustále, každý deň. Chodia pravidelne na cintorín a ku krížu na miesto nehody. O obe miesta sa starajú, nosia sem kvety, udržiavajú ich a zapalujú tam sviečky. Žalobkyňa 1/ má v dome spomienkové miesto na syna,

oltárik s jeho fotkou, pri ktorej neustále horí sviečka. Keď k nej prídu dcéry, ich prvé kroky vedú sem a zapália sviečku. Smrťou V. trpí celá rodina, tak najbližší príbuzní, ako aj širšia rodina. V. umrel náhle, mali pred sebou celý život, spoločné plány, rodičia sa tešili na vnúčatá, všetci očakávali, že spolu prežijú dlhý a šťastný život. Po prvom šoku, ktorý zažili po správe o smrti V., nastúpili u nich stavy smútku a zúfalstva. Žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 O.z. nemôže byť dostačujúca, vzhľadom na závažnosť zásahu do práva žalobcov na rodinný život. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 20.000 eur pre každého člena najbližšej rodiny zomrelého V. A., z dôvodu neoprávneného zásahu do ich práva na súkromie a na rodinný život vychádzali z aktuálnych dostupných súdnych rozhodnutí a judikatúry, v ktorých súdy Slovenskej republiky v prípadoch založených na rovnakom skutkovom základe priznali žalobcom podobné sumy.

Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení z 13.12.2017 uviedol, že V. A. bol jeho priateľom a priateľom jeho brata H. W., s ktorým sa priatelil od roku 2014 a s týmto trávil väčšinu času. Všetci traja pracovali v INA Skalica, pokiaľ im smeny vychádzali rovnako, spoločne išli do práce a naspäť. Kritického dňa sa vracali z práce z poobedňajšej smeny. V. sedel vedľa neho a brat H. vzadu. V. bol pripútaný a pri dopravnej nehode utrpel zranenia, ktorým podľahol. Uviedol, že ho veľmi mrzí jeho konanie a ku skutku sa priznal už v prípravnom konaní. Ľutoval čo sa stalo, ospravedlnil sa matke i otcovi poškodeného V. A.. Strata V. A. ho zasiahla a aj jeho brata. S trestným rozkazom súhlasil a nepodal voči nemu odpor. Zo žaloby jednoznačne vyplýva, že každý žalobca má iné trvalé bydlisko a teda nežijú v spoločnej domácnosti, navyše žalobkyňa 1/ nebýva v spoločnej domácnosti so svojou maloletou dcérou žalobkyňou 3/. Keď chodievali z práce, V. sa nechal vyložiť v K. u svojho otca, kde prespával, prípadne išiel do B. k priateľke. U žalobcu 2/ v K. prespával, ale nebol iniciátorom, že prerobí dom. V. chcel dom prerobiť a chcel tam bývať. Neplánoval bývať v K. so svojou matkou. V. A. si kúpil v B. na hypotéku byt a tento prenajímal. Sestru F., žalobkyňu 3/ spomínal, ale nespomínal sestru W., žalobkyňu 4/. Pokiaľ žalobca 2/ potreboval niečo pomôcť, pomáhali mu spolu s V.. Zo žaloby vyplýva, že žalobcovia nežili s poškodeným V. A. v jednej domácnosti, každý žalobca žije v inom meste. Navyše vzťahy medzi žalobcami nie sú podľa jeho názoru také pevné a trvácne ako je uvedené v žalobe, keďže žalobcovia 1/ a 2/ spolu nežijú a spolu nežijú ani žalobkyňa 1/ a jej dcéry, hlavnej jej maloletá dcéra, ktorá by mala byť finančne i osobne závislá na svojej matke. Žalobkyňa 4/ býva v C. a určite poslednú dobu nemala taký silný vzťah s V., s ktorým sa nenavštevovali. Skutočnosti, ktoré žalobcovia v žalobe uvádzajú boli v minulosti, ale určite nie v poslednej dobe. Nebol teda preukázaný mimoriadny zásah do ich osobnostných práv, neboli preukázané mimoriadne zvýšené nepriaznivé následky smrti V. A. a nebolo preukázané, že smrť mala výrazne nepriaznivé následky na ich zdravotný stav, nič sa nezmenilo na spoločenskom, pracovnom postavení žalobcov. Žalobcovia nežijú v usporiadanej plne fungujúcej rodine. Je potrebné zohľadniť aj jeho vek, postavenie, príjmové a majetkové pomery, jeho vzťah k poškodenému. Nemajetková ujma, ktorú požadujú žalobcovia, je neprimerane vysoká a fakticky by znemožnila a mimoriadne sťažila jeho ďalší život, nakoľko je nemajetný. Navyše bol za trestný čin odsúdený, jednalo sa o nebanlivostný trestný čin. Žalobcom sa ospravedlnil a prejavil hlbokú ľútosť. Morálnu satisfakciu považuje za dostatočnú, nakoľko on a jeho brat mali s poškodeným V. A. veľmi silné puto, jeho brat H. bol jeho najlepším kamarátom, trávili spolu najviac času, chodili spolu na šport a zábavy a smrť V. A. bola i pre nich veľmi traumatizujúca a smutná udalosť.

Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení z 11.12.2017 uviedla, že v danej právnej veci nie je daná jej pasívna vecná legitímácia pokiaľ ide o nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Uviedla, že slovenská právna úprava nezahŕňa právo na ochranu osobnosti a z nej vyplývajúci nárok na náhradu nemajetkovej ujmy pri porušení tohto práva pod náhradu škody, ktorú je možné uplatniť z povinného zmluvného poistenia. Zároveň poukázala na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR.

Žalobcovia v písomnom vyjadrení z 23.1.2018 uviedli, že zomrelý V. A. žalovaného 1/ a jeho brata H. W. poznal, spoznali sa prostredníctvom futbalu, ktorý V. A. hrával, občas spolu cestovali do zamestnania, nemožno však uviesť, že bol medzi nimi blízky priateľský vzťah. V. A. bol veľmi spoločenský, mal veľa kamarátov. Nesúhlasili s tvrdením, že H. W. bol jeho najlepším kamarátom, bol len jeden z okruhu kamarátov a známych. Žalovaný 1/ sa žalobkyňu 1/ ospravedlnil tak, že asi dva mesiace po smrti V. sa stretli v KOOOPERATIVE poisťovni, a.s. pri riešení škodovej udalosti a pri odchode z poisťovne jej žalovaný 1/ povedal, že sa jej ospravedľuje. Ospravedlnenie vyplynulo zo situácie, žalovanému 1/ bolo očividne nepríjemné, že sa so žalobkyňou 1/ musel stretnúť. Bezprostredne po nehode, ani z vlastnej iniciatívy žalovaný 1/ za nikým zo žalobcov neprišiel a neospravedlnil sa. Žalovaný 1/ voči žalobcom nikdy neprejavil (údajnú) hlbokú ľútosť nad tým, že spôsobil smrť V. A.. V. A. mal spoločné bydlisko so žalobkyňou 1/. Spoločne žili a bývali v rodinnom dome v K., do mája 2014 spoločne bývali v prenajatom byte v B.. Žalobcovia 1/ a 2/ boli manželmi, rozviedli sa, ich vzťah je korektný a stretávajú sa naďalej ako rodičia spoločných detí, zároveň sa zúčastňujú rodinných stretnutí a osláv. Maloletá žalobkyňa 3/

býva u svojho otca, so žalobkyňou 1/ sa pravidelne stretávajú. Žalobkyňa 4/ sa vzhľadom na svoj vek osamostatnila a býva v C.. To, že žalobcovia 2/ až 4/ nežili v spoločnej domácnosti so zomrelým V. A. neznamena, že ich vzťahy boli málo intenzívne, alebo že nebodaj zanikli. Zomrelý V. žil so svojou matkou, vždy jej stál po boku, bol jej oporou v časoch, ktoré pre ňu neboli ľahké. Je pravdou, že zomrelý V. často navštevoval svojho otca v K. a pomáhal mu, u otca však neprespával, spával doma v K., alebo u snúbenice. V. býval s mamou v K. pred smrťou dva roky, v čase smrti mal kľúče od rodinného domu v K.. Žalobkyňa 3/ svojho brata milovala, bol pre ňu vzorom a stretávala sa s ním pravidelne, vždy keď prišla za mamou. Ako starší brat ju brával na dovolenky a výlety. Medzi žalobkyňou 4/ a V. bolo pevné súrodenecké puto.

Žalobkyňa 1/ vo výpovedi uviedla, že V. bol jej milovaný syn, keď sa narodil žila v manželstve so žalobcom 2/, mali ešte jedno spoločné dieťa W., všetci štyria bývali v K., v rodinnom dome, ktorý si postavili so žalobcom 2/. Žalobca 2/ vo veľkej miere požíval alkohol, trpeli nedostatkom finančných prostriedkov, preto musela ísť do zamestnania, keď mal V. 6 mesiacov. Spoločne s manželom zabezpečovali starostlivosť o V.. Keď mal V. dva roky začal navštevovať materskú školu spolu so sestrou W.. S V. nemali žiadne výchovné problémy, mal rád všetkých. Pre nezhody s manželom, ktorý žalobkyňu fyzicky napádal, sa odsťahovala s deťmi do podnájmu v B. a neskôr odišla s deťmi bývať na B. S., kde bývali asi rok, následne podala žiadosť o rozvod. Po rozvode manželstva sa vrátila naspäť do K., kde bývali v spoločnej domácnosti asi jeden rok. Maloletý V. navštevoval materskú školu v K.. S bývalým manželom si však nevychádzala, v dome mali zimu, odišla bývať spolu s deťmi do podnájmu v M.. Bývali tam asi sedem rokov. V. chodil do základnej školy v M.. Maloletý V. navštevoval svojho otca v K.. Deti mali s otcom vytvorený dobrý vzťah. Počas bývania v M. žalobkyňa nadviazala vzťah s iným mužom, s ktorým začali stavať rodinný dom, z ich vzťahu sa im narodila maloletá F., neskôr uzavreli manželstvo. Na rodičovskej dovolenke s maloletou F. zostal jej manžel, pretože ona mala dobré zamestnanie a manžel nikde nepracoval. V. mal veľmi rád maloletú F., bral ju na výlety. Spoločne s V. chodili na výlety. Do rodinného domu, ktorý postavili sa ona nenastahovala pre nezhody s manželom, ktorý bol veľmi agresívny. S manželom sa preto rozviedla a odišla bývať do dvojizbového bytu v B., kde odišla bývať spolu s V.. Maloletá F. zostala bývať so svojim otcom v rodinnom dome, na ktorý bola zvyknutá, maloletá F. navštevovala jej domácnosť každý druhý víkend a počas prázdnin vždy celý mesiac. V B. bývala spoločne s V. asi štyri roky, do vtedy ako kúpila rodinný dom v K.. V. si kúpil byt v B., ale býval v ňom asi tri mesiace, následne ho prenajal. Prerábala si rodinný dom v K., avšak býval aj u žalobkyne v K.. išlo o veľký dvojgeneračný dom, v ktorom chcel bývať aj V.. Žalobkyňa si zobrala úver na prerábku domu, pričom V. jej robil ručiteľa. Z úveru žalobkyňa poskytla V. sumu 12.000 eur, za ktorú si kúpil osobné motorové vozidlo. Úver splácali spolu s V., druhý úver splácala sama. V. si chcel v jej rodinnom dome zariadiť jednu izbu s kúpeľňou a vo vedľajšej izbe mala bývať maloletá F.. V. jej pomáhal prevážať nábytok do rodinného domu v K.. O smrti V. sa dozvedela v nočných hodinách telefonicky od žalobcu 2/. Všetky veci ohľadom pohrebu vybavovala sama, bola s ňou maloletá F.. Otec V. mal depresiu. Musela si zakúpiť lieky na ukludnenie. Na pohrebe syna sa zúčastnila, avšak bolo to niečo strašné. Psychiatra nenavštívila, predtým navštevovala psychiatricku, z dôvodu, že maloletá F. bola zverená jej otcovi a bola napadnutá cigánmi v W. M., preto mala isté inštrukcie. U svojho obvodného lekára bola po smrti V. jedenkrát aby jej predpísal lieky na ukludnenie, ktoré následne poskytla aj svojmu bývalému manželovi, žalobcovi 2/. Snaží sa žiť bez liekov, i keď v noci nespáva, robí relaxačné cvičenia, dosť jej to pomáha. Po smrti V. nechodila do práce, vrátila sa po mesiaci, avšak stále myslela na V.. Od smrti V. nebola práceneschopná, stále pracuje, pretože musí zarábať, aby mohla splácať úvery. Spolu s V., keď žil, organizovali spoločné rodinné stretnutia. Tieto organizuje aj naďalej, vždy spomínajú na V., chodia na jeho hrob. V. je pochovaný v K., kde chcel bývať. Otec V. vždy poslúchol, dal mu svoje peniaze, s ktorými V. hospodáril. Spoliehal sa na neho. So žalovaným 1/ sa chcela mimosúdne dohodnúť, avšak on nemal záujem. Strela sa s ním osobne v poisťovni, kde jej povedal, že sa jej chce ešte raz ospravedlniť, kedy si uvedomila, že sa jej ešte dovtedy neospravedlnil.

Žalobca 2/ vo výpovedi uviedol, že s V. mali v poslednej dobe pred jeho smrťou dobrý vzťah, chcel sa nastahovať do jeho rodinného domu, pripravoval si izbu na bývanie. Posledné dva roky chodil do jeho domácnosti pomerne často. V čase keď sa V. stala nehoda bol nezamestnaný. Ešte v ten deň ho vypravádzal na poobednú zmenu a viac sa už nevrátil. Stále sa s tým nevie vyrovnáť, berie lieky na spanie, predpisuje mu ich jeho obvodná lekárka MUDr. M.. Predpisuje mu aj lieky na psychiku, avšak mu nezaberajú. Odbornú pomoc psychiatra nevyhľadal. Od 2.1.2017 je zamestnaný ako elektrikár, pracuje aj vo výškach. Stále myslí na V.. V čase keď bol V. malý bývali spolu so žalobkyňou 1/ v spoločnej domácnosti, spoločne sa starali o deti, niekedy sa staral o deti sám, pretože ich matka išla do zamestnania keď mal V. asi štyri mesiace. Pre nezhody sa manželka odsťahovala do B. S., kde bývala asi jeden rok. Počas tejto doby deti nenavštívil i keď mu bolo za nimi smutno. Následne sa jeho žena vrátila

s deťmi do ich spoločnej domácnosti, kde bývali spolu tri roky a spoločne sa starali o deti. Následne sa manželka s deťmi odsťahovala do B., s deťmi sa stretával 1x do týždňa, keďže chodili do K.. Po rozvoze ich manželstva nemal upravený styk s deťmi, toho sa nedomáhal, nakoľko sa s deťmi stretával. Asi dva roky pred smrťou sa V. dohodol so svojou sestrou W., že si prerobí rodinný dom, v ktorom žalobca 2/ býva, s tým, že bude jeho a on vyplatí svoju sestru. Prerábku rodinného domu organizoval V., finančne to však hradil žalobca 2/. Niektoré veci si však zakúpil on sám. V. bol vynikajúci chlapec, mal s ním veľmi dobrý vzťah. Takisto má rád aj staršiu dcéru W., ktorá býva v C., preto mu bol bližší V.. Uviedol, že V. u neho posledné dva roky pred smrťou spával asi 2-3 krát do týždňa, trvalé bydlisko mal na svojom byte v B.. Žalobca 2/ uviedol, že mu žalovaný 1/ zaslal list, v ktorom sa mu ospravedlnil, avšak on ho nečítal, prečítali mu ho. List spálil. Na pohreb syna prispel bývalej manželke v polovici. Hrob syna navštevuje asi 1x za mesiac, nezvláda to psychicky, vracajú sa mu spomienky.

Mal. žalobkyňa 3/ pred súdom uviedla, že s V. mala veľmi dobrý vzťah, stretávali sa cez víkendy. Stretávali sa v byte u mamy v B., kde chodila každý druhý víkend. Chodievali spolu na výlety, oslavy. V. jej so všetkým pomáhal. Pamätala si na obdobie keď mala 5 rokov a mama sa odsťahovala zo M. do B.. V. tam niekedy prespával, ale on býval rôzne, aj u svojej frajerky. S V. pozerali spolu na filmy, niekedy ju zobral von, na pizzu, do plavárne, ale taktiež jej pomáhal aj s úlohami. Hrávali sa spoločenské hry, chodili sa spolu korčuľovať. Cez letné prázdniny bývala u mamy dlhšie, najskôr dva týždne, potom celý mesiac. Cez prázdniny V. chodil k mame pomerne často, ale on mal aj svoj byt, taktiež býval u otca a frajerky. Má ešte staršiu sestru, avšak s tou sa stretáva menej. K V. mala bližší a lepší vzťah. V. každému pomáhal, bol dobrosrdečný, pomáhal jej s úlohami. V. jej kupoval rôzne darčeky. Kúpil jej bicykel, korčule, topánky, veľkosť si zistil, boli jej vždy dobré. Okrem toho jej prispieval aj finančne. Chodievali spoločne na rodinné oslavy, hody. Viackrát sa boli spolu kúpať v aquaparku Moravia, niekedy boli ubytovaní na hoteli. Keď sa V. stala nehoda ukončila druhý ročník gymnázia. Bolo to pre ňu ťažké, neuveriteľné, teraz na to nemyslí tak často. Bola na pohrebe. Zúčastnila sa troch sedení v Bratislave, aby jej pomohli po psychickej stránke, vyrovnať sa s danou situáciou. Trochu jej to pomohlo, lieky neužívala. Išlo o organizáciu Plamienok, kde ju zaviezol jej otec, ktorý to považoval za potrebné, pretože po tej nehode nič nevnímala, bola úplne mimo, nechodila von za kamarátmi, neodpovedala im na e-maily, plakala, menej jedla. V škole sa jej zhoršil prospech, ale už je to lepšie.

Žalobkyňa 4/ vo výpovedi uviedla, že spolu s V. vyrastali v jednej izbe, na jednej posteli, spávali na manželskej posteli, kde s nimi spával aj ich otec. Mama spávala v druhej izbe. V. sa starala o domácnosť. Spolu s V. hrávali spoločne karty. Otec požíval alkohol, minul veľa peňazí, avšak oni boli malí, nevedomovali si to. Otec ich mal rád, všetko im splnil. Vzťah ich rodičov, ktorý bol problematický, nemal na nich žiaden dopad. S V. sa učila, pretože mal problémy s učením. Každý deň bola doma s V.. Po skončení strednej školy sa zamestnala v C., kde bývala na ubytovni. Domov chodila raz za mesiac. V C. ju V. navštevoval aj spolu so svojou frajerkou, raz za dva- tri mesiace. V C. býva už sedem rokov, spoločne so svojim priateľom, v jeho byte. So svojim bratom V. mala fantastický vzťah. Mohla sa mu zdôveriť so svojimi problémami, rovnako ako sa jej aj on zdôveril. Bol jej oporou. Chodili na spoločné výlety. Predtým ako V. zomrel ukončila bakalárske štúdium na VŠ. Následne nastúpila do 4. ročníka vysokej školy, zamerala sa len na učenie, všetko ostatné jej bolo jedno. Štvrtý ročník ukončila, ale potom jej to v hlave prešlo. Zapisala sa do ďalšieho ročníka, avšak nepokračovala v štúdiu, prerušila ho. Nebola ani na pohrebe svojho brata. Nemá žiadnu motiváciu, lekára nenavštívila. Stále tomu nemôže uveriť čo sa stalo. Jej frajer je z nej psychicky na dne. Stále sedí doma, je jej jedno či doštuduje. Živí ju jej frajer a matka. Je jej jedno, či ju frajer opustí. Žalobkyňa uviedla, že maloletá F. je sestrou jej brata, má ju rada, ale nevyrastali spolu. Uviedla, že často chodila na spoločné rodinné oslavy, ktoré organizoval brat. V. prerábal dom v K., chcel tam bývať. Pomáhal všetkým, chcel všetko stihnúť. Nevedela uviesť aký trest dostal žalovaný 1/, opýtala sa ako jej to pomôže.

Žalovaný 1/ na pojednávaní 4.12.2018 uviedol, že je vinný za nehodu a zároveň sa ospravedlnil celej rodine, príbuzným za ich stratu v rodine, ktorú utrpeli, veľmi ho to mrzí. V. bol jeho kamarát, trávili spolu hodne času, vychádzali si navzájom, chodili spolu do práce, ale aj mimo prácu, do fitka, na futbal, kde chodili spolu aj s bratom. S V. sa kamarátil asi 1,5 roka. Žalobkyňa 1/ sa osobne ospravedlnil, keď sa s ňou stretol v poisťovni. Komunikoval s ňou aj cez internet. Žalobcovi 2/ zaslal list, osobne sa s ním nestretol. Vedel o tom, že požíva alkohol a nevedel ako by mohol zareagovať. Zo strachu pred možným konfliktom nešiel ani na pohreb. Na pohrebe bol jeho starší brat. Asi mesiac po pohrebe bol na jeho hrobe, kde mu zapálil sviečku, pomodlil sa. Na hrob nechodí, ale chodí na miesto nehody zapáliť sviečku, pomodliť sa. Trest, ktorý mu bol uložený v trestnom konaní prijal, neodvolal sa voči nemu, nevie však posúdiť či je postačujúci. Po nehode má stále psychické problémy, má problémy so spánkom. Nie je jedného dňa kedy by sa na V. nespomenul. Je slobodný, býva u rodičov, je zamestnaný asi 4,5 roka so zárobkom cca 1.000 - 1.500 eur mesačne.

Svedok H. W., brat žalovaného 1/, uviedol, že sa V. sa poznal dva roky pred nehodou, bol to jeho dobrý kamarát, pracovali spolu v jednej firme. V. rodinu nespomínal, nemal na to dôvod. Chodili spolu k jeho otcovi, raz boli sťahovať jeho matku, prezúvali jej pneumatiky na aute. Jeho sestry nepoznal. Mladšiu videl asi dva razy, staršiu nevidel. Otcovi chodili pomáhať. V. hovoril, že mu vadí, že jeho otec pije, inak ho nespomínal. V. spomínal svoju najmladšiu sestru, že by nedal na ňu dopustiť, že jej pomáha, učí sa s ňou, túto sestru spomínal najčastejšie. Z jeho reči však necítil, že by mal nejaký problém v rodine. Svedok uviedol, že s V. chodili do fitka, na futbal. V. nespomínal kde má trvalé bydlisko, niekedy išiel do K., niekedy k priateľke do B., býval všade. Po nehode sa jeho brat, žalovaný 1/, zmenil, poznamenalo ho to, uzavrel sa do seba. Aj on sa určitý čas po nehode dával dokopy.

Svedok D. R., kamarát V., uviedol, že sa s V. poznali od útleho veku, pretože bývali spoločne v K.. Hrávali sa spolu, chodili do školy, až dovtedy ako sa odťahovali do B., chodili však do K. k svojmu otcovi. Mali veľa spoločných zážitkov, najmä cez víkendy chodili na diskotéky a zábavy, bol to chalan s dobrým srdcom, ktorý pomáhal ľuďom i keď niektorí by si to nezaslúžili. Myslel tým niektorých kamarátov, rodinu určite nie. O svojej rodine sa V. zmieňoval vždy len v dobrom, spomínal svoju matku, W.. O otcovi uviedol, že nech je aký je, ale má ho rád. S jeho otcom sa stretáva. Pár mesiacov po nehode ho ani nepozdravil, teraz už je vidieť, že sa s tým trochu vyrovnal. Stretáva sa aj s jeho mamou, je na nej vidieť, že je tým nešťastím postihnutá, i keď navonok pôsobí, že je tvrdá. S jeho sestrami sa nestretáva. V. rozprával, že bol za sestrou v C., boli na nákupoch. V. mu povedal, že so svojou priateľkou plánujú svadbu a že sa chcú osamostatniť. Nepovedal mu kde budú bývať. V. býval rôzne, u svojho otca, mamy, priateľky.

Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním za preukázané, že v danom prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov, chráneného ustanovením § 11 O.z., ktorého súčasťou je i právo na ochranu rodinného života, že nečakaným šokujúcim úmrtím najbližšieho príbuzného (syna) žalobcov 1/ a 2/ a (brata) žalobcov 3/ a 4/ došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je neodstrániteľný. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ostatnými bytosťami (človek je tvor spoločenský), aby bolo možné tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby, preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym, morálnym a citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostaleho, že môže byť kvalifikovaná ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Preto nečakaná smrť syna/ brata žalobcov predstavuje mimoriadnu, šokujúcu udalosť s nenapraviteľným následkom v prípade ktorej je morálna satisfakcia z hľadiska zadostučinenia nepostačujúca.

Žalovaná 2/ vzniesla námietku nedostatku jej pasívnej vecnej legitímácie, s ktorou sa súd prvej inštancie vysporiadal tak, že pasívna legitímácia žalovanej 2/, ktorá je poisťovateľom žalovaného 1/ a jej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, vyplýva z ustanovení ZoPZP, a to s poukazom na účel zákona a zmysle povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Podľa názoru súdu, pre účely ZoPZP pojem škoda je potrebné vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, do ich práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke motorového vozidla. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo pri ich prevádzke. Podľa dôvodovej správy k ZoPZP usmrtenie je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva občianskoprávnu zodpovednosť za škodu a tiež občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, podľa názoru súdu, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda podľa textu ZoPZP taký (gramatický výklad), že náhrada nemajetkovej ujmy nie je predmetom poistného krytia, pre subjekty zodpovedajúce za takúto nemajetkovú ujmu by to mohlo znamenať značné majetkové riziko (až likvidačné) a pre pozostalých obetí dopravnej nehody to, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožitelná priznaná náhrada nemajetkovej ujmy. Podľa názoru súdu rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely ZoPZP je ústavne konformný i z hľadiska toho, že zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP je ďalej potrebné vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (rozsudok C-22/12, bod 39.), preto i v prejednávanej veci je

potrebné riešiť spornú otázku v súlade s komunitárnym právom. Tzv. motorové smernice (Smernica Rady 72/166/EHS, Smernica Rady 84/5/EHS, zmenená a doplnená Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES, Smernica Rady 90/232/EHS, Smernica Rady 209/103/ES) na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerujú na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na unijnom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok Súdneho dvora C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42.). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok Súdneho dvora C-22/12, bod 55.). Právna teória tiež priznáva zmysel škody aj iným ujám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t. j. ujám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré poškodenému patrí peňažná náhrada. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v ust. § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 4 a § 15 ZoPZP a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú je možné priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 O.z., ktorú v širšom chápaní je potrebné považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP. Podporne súd odkázal na uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 a ods. 3 O.z., spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou osobného motorového vozidla podľa ZoPZP, preto je daná pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/ (obdobne rozhodnutia NS SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016, 6Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 8 Cdo 6/2018, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla).

Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o žalobe žalobcov vychádzal z ust. § 11 ods. 1 O.z., v zmysle ktorého má fyzická osoba právo na ochranu osobnosti. Podľa ustálenej judikatúry (porov. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 77/2009, 5 Cdo 265/2009, 4 Cdo 168/2009, 2Cdo 194/2011, 3 Cdo 228/2012, judikát R 1/2015) je súčasťou práva na ochranu osobnosti i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo fyzickej osoby na spoložitie s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení O.z. o ochrane osobnosti. Zákon nedefinuje pojem zásah ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva, najmä právo na súkromný a rodinný život. Je ním však bezpochyby tak aktívne konanie, ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodením (ohrozením) niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti.

Z vykonaného dokazovania a zisteného skutkového stavu vyvodil súd prvej inštancie ten právny záver, že žalobe je možné vyhovieť čiastočne. V konaní mal jednoznačne za preukázané, že žalovaný 1/ svojim konaním spôsobil smrť V. A., syna žalobcov 1/ a 2/ a brata žalobcov 3/ a 4/, čím neoprávnenne zasiahol do ich osobnostných práv, a to konkrétne do práva na súkromie a rodinný život. Žalovaný 1/ svojim konaním spôsobil násilné pretrhnutie rodinných a súkromných väzieb členov rodinného vzťahu a stratu blízkej osoby, a preto toto konanie súd vyhodnotil ako neoprávnený zásah do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Okresný súd Skalica Trestným rozkazom sp. zn. 6T/10/2017-219 z 28.4.2017 uznal žalovaného 1/ za vinného zo spáchania prečinu usmrtienia V. A. podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zákona a taktiež z prečinu ublíženia na zdraví u ďalších poškodených, za čo ho odsúdil podľa § 149 ods. 2 Tr. zákona, s použitím § 38 ods. 3 Tr. zákona, § 36 písm. j/, l/ Tr. zákona, § 37 písm. h/ Tr. zák. na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu výkon trestu odňatia slobody podmienčne odložil. Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu v trvaní 4 roky. Podľa § 61 ods. 1, 2 Tr. zák. obvinenému uložil test zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 4 roky. Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. obvineného zaviazal uhradiť poškodeným Všeobecnej zdravotnej poisťovni a.s.,

Bratislava škodu vo výške 2.083,04 eur a Sociálnej poisťovni, pob. Senica škodu vo výške 567,40 eur. Bc. C. B. a Mgr. M. T. boli so svojimi nárokmi odkázané na civilný proces. Trestný rozkaz vo výroku o vine a treste nadobudol právoplatnosť dňa 23.5.2017. Zo znaleckého posudku č. 42/2016 (MUDr. Šikuta) a č. 32/2016 (doc. Kováč) vyhotoveného doc. JUDr. MUDr. Petrom Kováčom, PhD. et PhD. MUDr. Jánom Šikutom, znalcov z odboru Zdravotníctvo a farmácia, odvetvie Súdne lekárstvo (toxikológia, alkoholológia, sérohematológia) mal súd preukázané, že bezprostrednou príčinou smrti V. A. bol úrazovo - krvácajúci šok v dôsledku poranenia vnútrohruďných a vnútrobrušných orgánov, ktoré menovaný utrpel pri dopravnej nehode ako spolucestujúci v osobnom motorovom vozidle a iným motorovým vozidlom. Smrť V. A. je v priamej príčinnej súvislosti s poraneniami, ktoré utrpel dňa 21.7.2016 v čase o 22.23 hod. pri dopravnej nehode. Vzhľadom na preukázanie faktu, že práve následkom konania žalovaného 1/ utrpel nebohý V. A. pri dopravnej nehode zranenia, v dôsledku ktorých zomrel, mal súd jednoznačne preukázanú príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného 1/ a ujmu spôsobenou nebohému V. A. vo forme smrti.

Vychádzajúc z § 13 ods. 3 O.z. pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, zákon súdom neustanovuje žiadne medze, určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce predmetom voľnej úvahy súdu, nie však jeho ľubovôľou. Pre určenie výšky tejto náhrady nemajetkovej ujmy § 13 ods. 3 O.z. zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd v danom prípade priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia vyplývajúceho zo žaloby. Súd pri svojom rozhodovaní musí prihliadať taktiež na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Súd pri svojom rozhodovaní je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Rozhodujúce je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Pri posudzovaní závažnosti vzniknutej ujmy v predmetnom spore súd prvej inštancie konštatoval, že náhle a neočakávané úmrtie V. A. zasiahlo žalobcov takým spôsobom, že následky sú neodvrátiteľné a trvalé a jeho úmrtie je pre žalobcov nepochybne traumatizujúce.

Pri úvahe o výške tejto náhrady z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy zohľadnil najmä to, že žalobcovia 1/ a 2/ stratili v jenom okamihu syna, s ktorým tvorili harmonickú rodinu. Je pravdou, že žalobcovia 1/ a 2/ boli rozvedení, nežili v spoločnej domácnosti, avšak navštevovali sa a spoločne si pomáhali. V dôsledku násilného úmrtia ich syna došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spoluzitia. Súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že v čase úmrtia nemal syn žalobcov 1/ a 2/ ani 25 rokov, mal život pred sebou, údajne sa chcel ženiť, bol v plnej sile pomáhať svojim rodičom, a to nielen po fyzickej ale i morálnej a finančnej stránke, k čomu v skutočnosti aj reálne dochádzalo. Samotná tvrdená skutočnosť, že žalobca 2/ požíval alkohol nespôsobilo, že by medzi ním a neb. V. došlo k ochladeniu vzťahov. To že sa neb. V. s touto skutočnosťou zdôveril svojmu kamarátovi, podľa názoru súdu, dosvedčuje len fakt, že sa neb. V. zaujímal o svojho otca, záležalo mu na ňom, avšak nesvedčí o negatívnom vzťahu medzi týmito blízkymi osobami a ani o tom, že by žalobca 2/ v dôsledku straty syna nepociťoval morálnu a citovú ujmu rovnako ako žalobkyňa 1/. Pri zohľadnení výšky nemajetkovej ujmy súd prihliadol aj na tú skutočnosť, že strata blízkej osoby sa u žalobcu 2/ prejavila aj na jeho zdraví, keď vyhľadal pomoc lekára, čo mal súd preukázané z lekárskej správy MUDr. M.. To, že vzniknutá ujma na strane žalobcov 1/ a 2/ spôsobená smrťou ich syna je mimoriadne závažná nemôže spochybniť ani skutočnosť, že ich syn nemal u niektorého z rodičov nahlásený trvalý pobyt, najmä za situácie, keď svojich rodičov pravidelne navštevoval, zaujímal sa o nich, pomáhal im a navyše si pripravoval bývanie v domácnosti každého z rodičov. Usmrtením syna žalobcov 1/ a 2/ došlo k enormnému negatívnejmu zásahu do ich rodinného života a citovej sféry. Pre väčšinu rodičov niet väčšej ujmy ako náhla, tragická, zbytočná a nezvratná strata milovaného dieťaťa, keď rodičom bolo zabránené vidieť svojho syna ako prežíva svoj život, tešiť sa z jeho úspechov, zdieľať s ním chvíle radosti aj starostí, ktoré so sebou život prináša.

Pri rozhodovaní o výške finančnej náhrady u žalobcov 3/ a 4/ súd zohľadnil tú skutočnosť, že išlo o sestry nebohému V. a stratu, ktorú utrpeli jeho smrťou treba považovať za nenapraviteľnú a tak intenzívnu, že je namieste aj ich finančné odškodnenie. So žalobkyňou 4/, staršou sestrou, žil nebohý V. v jednej spoločnej domácnosti od narodenia až dovtedy ako ukončila štúdium na strednej škole a následne odišla pracovať do C., kde bývala na ubytovni, domov chodila raz za mesiac. Jej vzťah k neb. V. bol veľmi silný, vyrastali spolu, bol jej veľkou oporou. I keď odišla bývať do C. s neb. V. sa stretávala. So žalobkyňou 3/, mladšou sestrou žil neb. V. v spoločnej domácnosti od jej narodenia až dovtedy ako sa s matkou odsťahoval do B.. Žalobkyňa 3/ zostala bývať so svojim otcom v M. v rodinnom dome, ktorí si jej rodičia postavili. Z vyjadrenia žalobkyne 3/ mal súd preukázané, že si pamätá na V. a na

obdobie, keď mala päť rokov a matka sa odsťahovala. S V. sa stretávala v byte v B. u jej matky kam chodievala každý druhý víkend a cez prázdniny. I keď žalobkyne 3/ a 4/ nežili so svojim bratom posledné roky v spoločnej domácnosti pravidelne sa stretávali, zaujímali sa o svoje súkromie, existovali medzi nimi silné citové a sociálne putá vytvorené v rámci ich rodinného života a úmrtím súrodenca medzi nimi došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Keďže vzťahy medzi žalobkyňami 3/ a 4/ a ich nebohým bratom boli silné a intenzívne, smrť V. silne a intenzívne prežívajú aj žalobkyne 3/ a 4/. Žalobkyňa 3/ sa po smrti neb. V. zúčastňovala individuálnych konzultácií so psychológom, realizovaných za účelom sprevádzania v procese smútenia v súvislosti so stratou blízkej osoby, kde ju zaviezol jej otec, ktorý to považoval za potrebné, pretože po tej nehode nič nevnímala, bola úplne mimo, nechodila von za kamarátmi, neodpovedala im na e-maily, plakala, menej jedla. Žalobkyňa 4/ po určitom čase po smrti svojho brata, podľa jej vyjadrenia, ktoré nikto nevyvrátil, po ukončení štvrtého ročníka prerušila štúdium na vysokej škole, býva v byte so svojim priateľom, nemá žiadnu motiváciu, je jej jedno či doštuduje, tiež jej je jedno či ju priateľ opustí, finančne ju zabezpečuje jej mama a priateľ, ktorý je z nej psychicky na dne, lekársku pomoc nevyhľadala. Súd mal v konaní preukázané, že žalobkyne 3/ a 4/ prežívajú pocity smútku so straty svojho brata, pričom im bolo znemožnené viesť s ním ďalší súkromný život, tým sú ochudobnené o celý rad prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov.

Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila. Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadošť učinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti pružne prihliadnuť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Nebolo preukázané, že by sa zosnulý na vzniku tohto stavu akokoľvek podieľal, teda že by porušil predpis a nebol ako spolujazdec pripútaný bezpečnostnými pásmi a pod., preto súd ani otázky možného spoluzavinenia neposudzoval.

Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy súd zobral do úvahy viaceré kritériá. V prvom rade uviedol, že smrť blízkej osoby žalobcov predstavuje neodčiniteľnú ujmu a preto treba konštatovať, že sa jedná o najzávažnejšie porušenie ochrany osobnosti a bolo by spravodlivé priznať najvyššiu možnú náhradu. Na druhej strane je potrebné zohľadniť aj tú skutočnosť, že žalobcovia neboli na neb. V. závislí výživou alebo inými materiálnymi prostriedkami, neb. V. nebýval v domácnosti so žalobkyňami 3/ a 4/ tak, ako býval so svojimi rodičmi, i keď len striedavo. Treba mať na zreteli, že v prípade smrti žiadne zadošť učinenie, vrátane finančného, nemôže skutočne vzniknutú ujmu, akou je smrť najbližšieho rodinného príslušníka nahradiť, zmyslom právnej úpravy je túto len zmierniť. Žiadna finančná čiastka nemôže byť dostačujúcim ekvivalentom ochrany osobnosti v takomto prípade. Z týchto úvah potom vyplýva aj vzťah medzi morálnou satisfakciou podľa § 13 ods. 1 O.z. a náhradou nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 O.z., ktorý v zásade nie je komplementárny ani podmienený, ale navzájom nezávislý. Ak určitý konkrétny zásah opodstatňuje poskytnutie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože ujma ním spôsobená napĺňa znaky uvedené v § 13 ods. 2 O.z., nemôže postačovať morálne zadošť učinenie. To ale znamená, že prípadné poskytnutie primeraného zadošť učinenia v nemateriálnej podobe v týchto prípadoch nemôže vylúčiť ani znížiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri skúmaní, či má dotknutá osoba nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je preto irelevantné, či pôvodca zásahu v konkrétnom prípade poskytol alebo neposkytol zadošť učinenie morálne (napríklad ospravedlnenie). V prerokúvanej veci teda nie je vôbec podstatné, či sa žalovaný žalobcom za smrť ich najbližšieho rodinného príslušníka ospravedlnil alebo nie. V prerokúvanej veci si súd ustálil, že došlo k zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcov a tomuto zásahu možno urobiť zadošť len peňažnou satisfakciou. Žalobcovia však boli vo vzťahu k zomrelému v rôznych príbuzenských vzťahoch, pričom aj intenzita ich rodinných a súkromných vzťahov k nemu bola odlišná. Súd pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch osobitne vyhodnocoval konkrétne vzťahy žalobcov k zosnulému. Protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k nezvratnej deštrukcii väzieb tvoriacich základ a rámec súkromného života žalobcov, a tým aj k zásahu do ich súkromných práv. U žalobcov 1/ a 2/ k väčšiemu, nakoľko neb. V. bol ich jediný syn, žil striedavo v ich domácnosti, pomáhal im, so všetkým sa mohli na neho spoľahnúť, stratili ho v mladom veku a trauma, ktorú prežívajú je fakticky neodstrániteľná. Vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/ nemožno opomenúť ani charakter hodnôt do ktorých im bolo zasiachnuté a ich ochranu garantovanú Ústavou Slovenskej republiky (podľa čl. 41 ods. 4 rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona). Podľa článku 3 základných zásad zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, rodičovstvo je spoločnosťou mimoriadne uznávaným poslaním muža a ženy. Súd preto za primeranú považoval finančnú náhradu žalobcom 1/ a 2/ každému vo výške 20.000 eur. Súd posúdil požadovanú výšku u žalobkyň 3/ a 4/ v sume 20.000 eur za neprimeranú, priznal im každej 10.000 eur, a vo zvyšku žalobu zamietol. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy súd

zohľadnil tú skutočnosť, že išlo o súrodencov, i keď u žalobkyne 3/ o polorodého súrodenca (čo na veci nič nemení), s ktorými síce neb. V. nebýval v spoločnej domácnosti, avšak pravidelne sa navštevovali, zaujímali sa o svoje súkromie, existovali medzi nimi silné citové a sociálne putá vytvorené v rámci ich rodinného života a úmrtím súrodenca medzi nimi došlo k nezvratnej deštrukcii rodinných vzťahov. Preto aj keď boli žalobkyne 3/ a 4/ bratovou smrťou zasiahnuté, nemožno podľa názoru súdu hodnotiť ich vzťah k bratovi (ako súčasť ich rodinného a súkromného života) za natoľko intenzívny, ako je tomu v prípade žalobcov 1/ a 2/. Preto súd považoval nemajetkovú ujmu na rodinnom a súkromnom živote u žalobkyň 3/ a 4/ za výrazne menšiu než u žalobcov 1/ a 2/. Súd prihliadol aj na tú skutočnosť, že žalobcovia 1/ a 2/ nežijú s nikým v spoločnej domácnosti, túto zdieľali striedavo s neb. V., pričom žalobkyňa 3/ ako maloletá žije v spoločnej domácnosti so svojim otcom a žalobkyňa 4/ zdieľa spoločnú domácnosť so svojim priateľom.

Súd prvej inštancie bol názoru, že priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy nevybočujú z priemeru súm, ktoré boli judikované tak všeobecnými súdmi, ako aj Najvyšším súdom Slovenskej republiky v obdobných prípadoch. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy sa výraznejšie prejavuje voľná úvaha súdu, z ktorých dôvodov nie je vylúčené, že za porušenie práva na život alebo zdravie bude priznaná nižšia suma ako za porušenie iného osobnostného práva. Vzhľadom na neodstrániteľné následky konania žalovaného 1/ je priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch jediným prostriedkom zmiernenia straty blízkej osoby, keď právoplatné odsúdenie žalovaného 1/ v trestnom konaní nemožno považovať za dostatočné zadosťučinenie, lebo synovi a zároveň bratovi žalobcov to už život nevráti. Spôsobená nemajetková ujma žalobcom je však veľmi ťažko vyčísliteľná vo finančnom vyjadrení, lebo ani žiadne peniaze im už neb. V. nevrátia. Avšak náhrada nemá byť vnímaná ako náhrada za život, ale slúži len na zmiernenie následkov vzniknutej ujmy. Vzhľadom na všetky vyššie uvádzané argumenty súd dospel k záveru, že suma 20.000 eur priznaná žalobcom 1/ a 2/ a suma 10.000 eur priznaná ostatným žalobcom zodpovedá kritériám § 13 ods. 3 O.z. a okolnostiam prerokovanej veci. Pri priznanej výške sumy náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým príbuzným súd vychádzal aj z osobných, majetkových a zárobkových pomerov žalovaného 1/, jeho veku (má len 23 rokov), zo skutočností, že je slobodný, zamestnaný, býva spoločne s rodičmi, ktorým mesačne prispieva na bývanie sumou 100 eur a nemá žiadnu vyživovaciu povinnosť. Súd prihliadal u žalovaného 1/ na jeho príjem, ktorý je netto mesačne v sume cca 1.000 - 1.500 eur a dospel k záveru, že celkovo priznaná suma 60.000 eur nie je likvidačná a je objektívna. V danom prípade z právnej úpravy, ktorú treba aplikovať na vzájomný vzťah žalovaných 1/ a 2/ (t. j. zo ZoPZP) nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. To znamená, že medzi žalovanými 1/ a 2/ ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov. Právne úkony žalobcov, ktoré urobili voči žalovanému 1/ nemajú preto právne účinky aj proti žalovanej 2/. Preto súd vo výroku o náhrade nemajetkovej ujmy a náhrade trov konania žalobcom rozhodol tak, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká povinnosť plnenia druhého z nich.

V časti o trovách konania svoje rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP, vecne dôvodil, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri nálezy Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 170/99), za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté, výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca, žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy (nie zo sumy žalovanej). Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku. (Veľké komentáre - Civilný sporový poriadok, Števec a kolektív, rok. 2016, str. 926, 927). V danom prípade boli žalobcovia 1/ až 4/ plne procesne úspešní čo do základu. Výška náhrady nemajetkovej ujmy závisela od úvahy súdu, ktorú nemohli nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Čiastočne zamietnutie návrhu žalobcov 3/ a 4/ teda nie je prejavom procesného úspechu žalobcov (správne žalovaných), ale iba dôsledkom úvahy súdu. Žalobcov preto súd považoval za plne procesne úspešných a bol im priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ iba z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške.

2. Proti tomuto rozsudku v jeho vyhovujúcej časti veci samej a v časti trov konania (výroky I. až V., VII. a VIII.) podala včas odvolanie žalovaná 2/, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti zamietnutím žaloby voči žalovanej 2/ a priznaním jej náhrady trov prvoinštančného i odvolacieho konania, alternatívne navrhla v napadnutej časti rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Uviedla odvolacie dôvody v intenciách ustanovenia § 365 ods. 1 písm. d/, f/ a h/ CSP. Nestotožnila sa so záverom prvoinštančného súdu o existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ v konaní. Mala za to, že súd nesprávne právne vec posúdil, keď aplikoval eurokonformný výklad na ustanovenia ZoPZP. Súd rozsudok odôvodňoval najmä s odkazom na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky. S touto

argumentáciou sa žalovaná 2/ nestotožňuje, keďže Najvyšší súd aj po uzneseniach Ústavného súdu dňa 15.5.2017 jednoznačne konštatoval: „Podľa dovolacieho súdu v preskúmvanej veci nejde ani o prípad nenáležitého (podľa žalobkyne „extrémneho“) vybočenia z ustálenej súdnej praxe slovenských súdov. Práve naopak, rozhodnutie odvolacieho súdu je plne súladné s dovtedajšou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorý, na rozdiel od rozhodnutí niektorých krajských súdov uvádzaných žalobkyňou v dovolaní, v uznesení z 20. apríla 2011 sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. O.z., a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 O.z. K obdobným záverom dospel pri svojej rozhodovacej činnosti dovolací súd v uznesení z 31.3.2016 sp. zn. 3 Cdo 301/2012. V tomto rozhodnutí dovolací súd nezistil dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie (SD) C-22/12. Mal za to, že SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo, v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. SD iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. Z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (viď § 13 ods. 2 a § 16 Občianskeho zákonníka na jednej strane a § 444 a nasl. Občianskeho zákonníka na druhej strane), pričom v uvedenom rozsudku SD nebolo konštatované, že by toto ustanovenie bolo v rozpore s niektorou zo smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel. Keďže slovenské právo neupravuje takúto náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej obetiam usmrteným pri dopravných nehodách v rámci úpravy zodpovednosti poisteného za škodu, nie je potrebné, aby tento nárok bol v zmysle rozsudku zahrnutý v poistnom krytí z povinného zmluvného poistenia.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15.5.2017 sp. zn. 8 Cdo 219/2016) Kriticky sa k záverom Ústavného súdu postavil Najvyšší súd aj vo svojom ostatnom rozsudku kedy dňa 17.4.2018 konštatoval: „Senát 3 C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky postupuje vec na konanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávného kolegia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.“ Najvyšší súd v odôvodnení rozhodnutia jednoznačne uviedol žalovanou tvrdené skutočnosti, a to: „Podľa názoru senátu 3 C treba mať na zreteli, že úlohou ústavného súdu je ochrana ústavnosti a tomu je prispôsobený aj rozsah jeho právomocí. Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach často uvažuje, že „nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd“ (viď napríklad I. ÚS 644/2017). Sam tiež opakovane konštatoval, že „mu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikaturu všeobecných súdov, a suplovať tak poslanie“, ktoré zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov zveruje práve najvyššiemu súdu, keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviska k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 564/2012, III. ÚS 610/2017, IV. ÚS 274/09). 26.2. K procesným prostriedkom, účelom ktorých je zjednocovať judikaturu a rozhodovanie senátov najvyššieho súdu a tým prispievať k právnej istote, pribudol s účinnosťou od 1. júla 2016 inštitút veľkého senátu. Úloha veľkého senátu pri zjednocovaní rozhodovania senátov najvyššieho súdu je kľúčová a nezastupiteľná, lebo právny poriadok zriadnemu inému súdu Slovenskej republiky neukladá povinnosť zjednocovať rozhodovanie súdov všeobecnej sústavy súdnictva. „Veľký senát svojim obsahom predstavuje inštitucionálne zabezpečenie princípu právnej istoty vyjadreného v čl. 2 CSP...“ (Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomasovic M., a kol. Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, str. 194). 26.3.“ (Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17.4.2018 v konaní sp. zn. 3Cdo/234/2017)

Vzhľadom na uvedené mala žalovaná za to, že súd vec nesprávne právne posúdil a jeho rozhodnutie je v rozpore s platnou a účinnou legislatívou Slovenskej republiky, kedy prevažujú rozsudky o absencii pasívnej vecnej legitímácie poisťovní. Žalovaná 2/ sa nestotožňuje s právnym názorom konajúceho súdu - že v tejto právnej veci je daná jej pasívna vecná legitímácia pokiaľ ide o nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V predmetnej otázke absentuje rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v zmysle ustanovenia § 48 CSP v platnom a účinnom znení, ktoré jediné môže byť smerodajné pre rozhodovanie súdov nižších stupňov. ZoPZP v ustanovení § 4

ods. 2 taxatívne uvádza, čo sa nahrádza cez jeho ustanovenia - nemajetková ujma nie je obsahom tohto zákona, v predmetnom konaní absentuje pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/ a zo strany prvoinštančného súdu malo dôjsť k zamietnutiu žaloby.

Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je podľa nej neprimerane vysoká a nijako nezohľadňuje okolnosti prípadu a vykonané dokazovanie. Je nesporné, ako to uviedol aj konajúci súd, že súd prihliada aj na to, či pozostalí neboli morálne uspokojení v podobe odsúdenia páchatel'a za trestný čin alebo poskytnutím ospravedlnenia. Základným princípom nemajetkovej ujmy a jej odškodnenia v peniazoch, je princíp primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá je spôsobilá aspoň sčasti zmierniť dôsledky neoprávneného zásahu, umožňuje, aby výška náhrady na jednej strane nevytvárala priestor pre obohacovanie sa, ale na druhej strane umožňovala spravodlivé zadostučinenie pozostalých. Citovala § 13 ods. 1 a 2 O.z., z ktorého podľa nej vyplýva, že finančná náhrada je až posledným spôsobom náhrady v prípadoch, ak nepostačuje morálne zadostučinenie, ktorým je najmä ospravedlnenie alebo samotné prejednanie veci a odsúdenie osoby, ktorá zásah spôsobila. Z citovaných ustanovení tvrdila, že poskytnutie náhrady v peniazoch je len doplnkom morálneho zadostučinenia v prípade, ak toto samo o sebe nepostačuje. Morálnym zadostučinením je aj samotné prejednanie veci a ospravedlnenie sa toho, kto do práv zasiahol. Vodič v trestnom konaní spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní, svoju vinu priznal, bol odsúdený v trestnom konaní a ospravedlnil sa žalobcom v trestnom konaní ako aj v konaní pred prvostupňovým súdom. Všetky tieto skutočnosti podľa jej názoru neboli dostatočne zohľadnené prvostupňovým súdom a nepremietli sa do výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, čo považuje za právne neudržateľné. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ mala za to, že jeho výsluch vykonaný na pojednávaní 4.12.2018 nebol konajúcim súdom dostatočne posúdený a premietnutý do priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. S poukazom na túto výpoveď vzťah medzi žalobcom 2/ a nebohým synom nebol tak intenzívny, výslovne uviedol, že po odchode manželky s deťmi ich nenavštevoval ani v čase narodenín alebo sviatkov, ak chodil za priateľkou do B., nechodil navštíviť deti, až v neskoršom období sa nebohý syn začal stretávať s otcom s cieľom aby mu pomáhal. V tomto kontexte je zásadnou aj skutočnosť požívania alkoholických nápojov a pomoc nebohého syna s hospodárením otca. Aj s poukazom na tieto skutočnosti mala za to, že priznaná výška nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká a nezohľadňuje silu zásahu v kontexte intenzity vzťahov. Už samotná totožnosť výšky priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyňi 1/ a žalobcovi 2/ svedčí o skutočnosti nedostatočného skúmania pomerov súdom, kedy podľa nášho názoru nebola intenzita vzťahov totožná. Konajúci súd nesprávne vychádzal len zo stupňa príbuzenstva, ktoré je podstatnou, avšak nie zásadnou a rozhodujúcou skutočnosťou pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa 3/ je maloletou sestrou nebohého a jej vzťah s ním tak nemohol byť dostatočne rozvinutý aj v kontexte vekového rozdielu a budovania si vlastného života zo strany nebohého. Znova poukázala na nesprávny postup konajúceho súdu, pre ktorého zásadným kritériom bol len stupeň príbuzenského vzťahu bez skúmania intenzity citových väzieb medzi osobami, a na skutočnosť, že priznanie rovnakej výšky náhrad nemajetkovej ujmy dvom súrodencom s takmer generačným vekovým rozdielom vykazuje podozrenie iracionálnosti. Vyjadrenie žalobkyne 4/ prezentované na pojednávaní 19.9.2018 vníma žalovaná 2/ nie len ako vzdanie sa nároku, ale ako zásadne preukázanú skutočnosť pre odškodnenie zásahu do práva na ochranu osobnosti, považuje túto výpoveď aj za absolútne popierajúcu zmysel a poslanie nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady. Žalobkyňa 4/ v konaní jednoznačne uviedla, že „... nevie o akú finančnú náhradu ide, pre seba nežiada nič, potrebuje peniaze pre matku a pre frajera, ktorí ju živia.“, toto jej vyjadrenie nemohlo smerovať k inému záveru, ako je zamietnutie žaloby, resp. nepriznanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy finančnou satisfakciou žalobkyňi 4/. V súlade s teóriou práva a judikatúrou, za nemajetkovú ujmu možno vo všeobecnom chápaní považovať akúkoľvek ujmu, ktorá pre poškodeného neznamená priamu stratu na majetku, čiže nie je vyjadriteľná v peniazoch. Postihuje teda inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Je zrejmé, že poslaním inštitútu nemajetkovej ujmy, resp. jej náhrady nie je nahrádzať materiálne veci, ako je byt, auto a podobne, popr. pokrytie nákladov adopcie a výchovy dieťaťa zverného do starostlivosti. Jej základným účelom je kompenzácia zásahu do osobnostnej sféry. „Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva na rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplno napĺňať jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou.“ (Rozsudok NS SR sp. zn. 2 Cdo 93/2008 z 30.3.2010.) Konajúci súd sa nijako s touto zásadnou otázkou nevyporiadal, a tak jeho záver je právne neudržateľný.

Je nepochybné, že došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov, najmä práva na rodinný život. Nie je však možné zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu nákladov na pokrytie majetkových potrieb, resp. pokrytie nasledujúcich aktivít a nákladov žalobkyne 4/ resp. žalobcov. Žalobcami uplatňovaná škoda je v kontexte štandardnej judikatúry neprimerane vysoká. V tejto súvislosti poukázala napr. na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 228/2012, kde konajúci súd priznal manželovi a otcovi za smrť manželky a syna nemajetkovú ujmu vo výške 23.000 eur. V danom prípade išlo o smrť dvoch osôb, kde súd konštatoval, že došlo k značnému zásahu do práv na rodinný a súkromný život, pretože následkom zrážky zomrela súčasne manželka aj syn, čo spôsobilo otcovi nesmiernu traumu. Podľa súdu išlo o násilné pretrhnutie citových väzieb. Rozsudok Vrchného soudu v Olomouci sp. zn. 1 Co 87/2004 - konajúci súd rozhodoval o nemajetkovej ujme vo veci, kedy pri dopravnej nehode zomrela dcéra žalobkyne. Nehoda bola spôsobená nedbalosťou, kedy vodič neprispôobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam a mokrému povrchu vozovky. Žalobkyňa sa psychicky zrútila a bola liečená. Vodičom bol študent vysokej školy, ktorý prejavil ľútosť za spôsobenú smrť. Súd žalobkyni priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 300.000 Kč. (11.102,48 eur). Požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je neprimeraná aj vo vzťahu k osobe žalovaného 1/, ktorý je študentom vysokej školy a výživou je odkázaný na svojich rodičov, navyše prejavil ľútosť a ospravedlnil sa žalobkyni.

V prvoinštančnom konaní žalobkyňa 1/ a žalobkyňa 4/ opakovane vyjadrili nespokojnosť, resp. nevedomosť s potrestaním, resp. odsúdením páchatel'a, čo je v priamom rozpore s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy. V tomto kontexte poukázala na závery Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/441/2016, ktorý konštatoval: „Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňa v 2. rade považuje náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za satisfakciu, pretože potrestanie vodiča v trestnom konaní nepovažuje za primerané zadosťučinenie. S uvedeným sa však odvolací súd nestotožňuje. Potrestanie vodiča je tiež prostriedkom primeraného zadosťučinenia za zásah do práva na ochranu osobnosti. Skutočnosť, že žalobkyňa v 2. rade nepovažuje trest pre vodiča za dostatočný však nepostačuje na zistenie, že jej vznikla nemajetková ujma, ktorá vzhľadom na intenzitu, trvanie a rozsah pôsobenia vyžaduje náhradu v peniazoch.“

Mala za to, že konanie má i inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a to odňatie súdu prvej inštancie konať pred súdom a nedostatočné odôvodnenie. Citovala § 220 ods. 2 CSP s tým, že odôvodnenie rozsudku je dôležitým predpokladom jeho preskúmateľnosti, ktorej skutočnosti prikladá veľký význam v mnohých svojich rozhodnutiach Ústavný súd Slovenskej republiky (II. ÚS 410/06, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Podľa jej názoru sa súd v odôvodnení nevyporiadal s jej argumentáciou, keď poukazovala na výpovede v konaní a nekonfrontoval ich navzájom. Konajúci súd nedostatočne objasnil priznanú výšku nemajetkovej ujmy s ustanovením § 13 O.z.. Namiesto skúmania intenzity citových väzieb sa obmedzil na stupeň príbuzenstva a tento svoj postup nedostatočne odôvodnil v kontexte výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Súd v rozpore so zákonom neuviedol aké skutočnosti považoval za preukázané, ktoré za preukázané nepovažoval, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odôvodnenie je nepreskúmateľné. Vada konania spočívajúca v nedostatočnom odôvodnení rozsudku je v zmysle ustálenej judikatúry vo svojej podstate porušením základného práva účastníka na spravodlivý proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. zákona č. 460/2001 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4 Cdo 171/2005 „Podľa judikatúry ESLP (napr. Ruiz Torija c/a Španielsko z 9.decembra 1994, séria A, č. 303-A), Komisie (napr. stanovisko vo veci E.R.T. c/a Španielsko z roku 1993, sťažnosť č. 18390/91) a Ústavného súdu SR (nález z 12. mája 2004, sp. zn. I. ÚS 226/2003) treba za porušenie práva na spravodlivé súdne konanie považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenie súdneho rozhodnutia.“ V predmetnom judikáte sa ďalej uvádza, že „Pretože povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.“

3. Proti tomuto rozsudku v jeho vyhovujúcej časti veci samej a v časti trov konania (výroky I. až V., VII. a VIII.) podal včas odvolanie aj žalovaný 1/, s návrhom na jeho zmenu v napadnutej časti zamietnutím žaloby a priznaním mu trov konania, a to ako prvoinštančného, tak i odvolacieho, nakoľko morálna

satisfakcia je podľa jeho názoru postačujúca. Uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. e/, f/ a h/ CSP. Dôvodil, že pre náležité zistenie skutkového stavu bolo potrebné zisťovať vzťahy v rodine a citové väzby medzi členmi rodiny a nebohým V. A.. Žalovaný 1/ navrhoval, aby súd zadovážil rozvodový spis žalobkyne 1/ a otca žalobkyne 3/, z ktorého by bolo zrejmé, prečo maloletá žalobkyňa 3/ nebola zverená žalobkyňi 1/, u ktorej býval i nebohý. Nepochybne, ak by bola rodina súdržná, väzby medzi členmi rodiny by boli pevnejšie, ako keď je rodina rozvrátená. Navrhoval i výsluch otca žalobkyne 3/, ktorému bola zverená do osobnej starostlivosti a tento by sa vedel vyjadriť, aké boli vzájomné vzťahy medzi maloletou žalobkyňou 3/ a nebohým. Taktiež by sa vedel vyjadriť ku vzťahom v rodine a ako maloletá žalobkyňa 3/ znášala smrť brata. Pán T. si však neprebral zásielku, čím dal jednoznačne najavo, že o spor nemá záujem a nemôže tak podporiť tvrdenia žalobcov o harmonickej rodine. Súd teda nedostatočne zistil skutkový stav veci tým, že nevykonal žalovaným 1/ navrhované dôkazy. Po vykonaní dokazovania súd nesprávne vyhodnotil všetky dôkazy jednotlivo i v ich vzájomnej súvislosti a dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a to, že žalobcovia 1/ a 2/ tvorili s nebohým harmonickú rodinu a že si spoločne pomáhali. Toto tvrdenie súdu nekorešponduje s výpoveďami ani samotných žalobcov, ani to nevyplýva z výpovede svedkov a listinných dôkazov. Nebohý V. A. pochádzal z rozvrátenej rodiny, kde otec bol agresívny, požíval alkoholické nápoje a o deti sa vôbec nezaujímal. Žalobca 2/ nebohého nenavštívil ani v dospelosti v B., keď chodil do B. za svojou priateľkou. Je teda otázne, ako si spoločne pomáhali a ako mohli tvoriť harmonickú rodinu, keď o syna otec nejavil záujem. Sám nebohý chodil až v posledných dvoch rokoch za otcom častejšie. Žalobkyňa 1/ dávala skôr prednosť priateľkám pred rodinou, čo vyplýva z rozvodového konania a s deťmi nebola ani na materskej dovolenke. Následne si našla nového partnera, avšak ani toto manželstvo jej nevydržalo a s nebohým odišla od žalobkyne 3/. Taktiež nebolo preukázané tvrdenie žalobkyne 1/, že súhlasila, aby žalobkyňa 3/ bola zverená otcovi, nakoľko z tohto sa nevedela spamätať a navštevovala psychiatra. Po smrti svojho syna však lekársku pomoc nevyhľadala a ani nenavštívila psychológa, či psychiatra. Z jej výpovede je zrejmé, že zverenie žalobkyne 3/ bolo pre ňu psychicky náročnejšie, kedy potrebovala pomoc odborníka, ako smrť jej syna. Nebohý V. A. sa chcel osamostatniť, mal priateľku a u matky, otca prespával len občas. Mal už vlastný život a nebol na žalobcov 1/ a 2/ odkázaný, ani oni na neho, nakoľko aj oni mali každý svoj život. Nebohý mal veľa kamarátov, s ktorými trávil väčšinu času, posledný rok sa venoval športu, posilňovní a futbalu a chodil s kamarátmi na diskotéky. Čo sa týka sestier nebohého, žalobkyňa 3/ s ním žila len päť rokov a následne žila sama so svojim otcom a matku navštevovala len dvakrát do mesiaca, nie vždy sa stretla so svojim bratom. Žalobkyňa 4/ sa úplne osamostatnila hneď ako dovŕšila dospelosť a odsťahovala sa do C.. S bratom sa stretávala len občas, raz za dva až tri mesiace, keď prišiel s kamarátmi do C.. Z týchto skutočností vyplýva, že žalobcovia s nebohým netvorili harmonickú rodinu, ale každý mal vlastný život. Hoci nebohým rodičom pomáhal, nebol s nimi v každodennom kontakte, neboli na ňom ani finančne závislí, čo potvrdil i žalobca 2/. Súd prvej inštancie teda dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Navyše súd nesprávne právne vec posúdil, nakoľko mal vychádzať predovšetkým z celkovej povahy a aj z jednotlivých okolností konkrétneho prípadu. Súd prvej inštancie neprihliadol na intenzitu, povahu, spôsob neoprávneného zásahu, na charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti, na status žalobcov a na trvanie a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy. Je nepochybné, že smrť blízkej osoby zasiahne všetkých rodinných príslušníkov a žalovaného 1/ nesmierne mrzí a ľutuje, že spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrel jeho kamarát V. A., s ktorým bol v pravidelnom kontakte. Jeho smrť poznačila i žalovaného 1/, uzavrel sa do seba a neustále musí na nebohého myslieť a veľmi si to vyčíta. Celej rodine sa ospravedlnil, čo potvrdili i žalobcovia 1/ a 2/ a za svoje konanie bol odsúdený a dodržiava uložený trest. Dopravnú nehodu spôsobil z neobstaranosti. Súd priznal žalobcom značnú nemajetkovú ujmu, avšak nezvážil všetky okolnosti prípadu, citové väzby a vzťahy s nebohým a napokon i situáciu žalovaného 1/, jeho osobné a majetkové pomery. S nebohým chodil do práce, boli v pravidelnom kontakte a boli si veľmi blízki, čo taktiež súd vôbec nezohľadnil, že i on utrpel stratu, ktorá sa samozrejme nemôže porovnávať so stratou akú zažívajú rodičia. Po zohľadnení aplikačnej praxe, má žalovaný 1/ za to, že suma, ktorú súd priznal žalobcom 1/ a 2/ po 20.000 eur a žalobkyňiam 3/ a 4/ po 10.000 eur ako nemajetkovú ujmu nie je primeraná, hoci smrť blízkej osoby sa peniazmi nedá dostatočne vyčísliť. Je potrebné zobrať do úvahy, že žalobcovia sú štyria a nemajetková ujma nemôže predstavovať spôsob na obohacovanie, ale spravodlivé zadostučinenie. Formou spravodlivého zadostučinenia je odsúdenie a potrestanie žalovaného 1/. Súd mal prihliadnuť i na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ale i na to, že žalovaný 1/ svoj čin oľutoval a žalobcom sa ospravedlnil. V čase smrti mal nebohý V. A. 25 rokov. Zo svedeckých výpovedí bolo preukázané, že nebýval ani s jedným rodičom v spoločnej domácnosti, ale prespával rôzne, u matky, otca i priateľky. Mal vlastný byt v B.. Rodičia spolu s nebohým nežili v jednej domácnosti, jeho rodičia boli rozvedení z dôvodu, že sa žalobca 2/ správal hrubo a agresívne k žalobkyňi 1/ a na druhej strane žalobkyňa 1/ nebola

ochotná rešpektovať názor žalobcu 2/ a dávala prednosť svojim priateľkám pred manželstvom. Z tohto rozvodového konania je zrejmé, že vzťahy medzi účastníkmi neboli také harmonické, ako ich žalobkyňa 1/ prezentovala. Navyše uviedla, že žalobca 2/ požíval alkoholické nápoje i počas ich manželstva. Žalobca 2/ uviedol, že mal v poslednej dobe pred smrťou dobrý vzťah s neb. V. A., ktorý ho navštevoval častejšie len v posledných dvoch rokoch. Sám uviedol, že deti, ani nebohého nenavštevoval, nechodil za nimi k žalobkyni 1/, nechodil k nim na oslavy. Z výsluchu žalobkyne 4/ vyplýva, že táto sa zo spoločnej domácnosti odsťahovala hneď po skončení strednej školy a odišla pracovať do C., kde aj bývala, domov chodila len raz za mesiac. S priateľom žije v spoločnej domácnosti, študovala na vysokej škole a podľa jej tvrdenia ju nebohý navštevoval raz za 2-3 mesiace s kamarátmi. Nebohému nebola ani na pohrebe a upla sa len na školu. Až po roku jej podľa vyjadrenia „v hlave preplo“ a všetko je jej jedno. Lekársku pomoc ani psychológa nenavštívila. Žalobkyňa 4/ jednoznačne uviedla, že ju živí mama a frajer, že nevie o akú finančnú náhradu ide, a že pre seba nežiada nič. Potrebuje peniaze pre matku a pre frajera, ktorí ju živia. Súd túto výpoveď žalobkyne 4/ vôbec v rozsudku neuviedol, ani ju nezohľadnil pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme, nakoľko finančné zadosťučinenie má byť pre osobu, ktorej bola spôsobená ujma a nie pre niekoho iného. Žalobkyňa 4/ však uviedla, že ona nechce nič. Čo sa týka žalobkyne 3/, táto je od nebohého o 13 rokov mladšia a v spoločnej domácnosti žili len v M. do jej piatich rokov, kedy žalobkyňa 1/ odišla spolu s nebohým a maloletá žalobkyňa 3/ zostala bývať s otcom, ktorý s ňou bol i na rodičovskej dovolenke. Žalobkyňa 3/ bola zverená do osobnej starostlivosti otca, a nie žalobkyne 1/ a navyše sa s matkou stretávala len každý druhý víkend a podľa jej vyjadrenia u matky niekedy prespával i nebohý. Hoci podľa jej vyjadrenia mali s nebohým bratom veľmi dobrý vzťah, s týmto sa stretávala len občas, keď prišiel k matke. Žalobkyňa 3/ po zistení, že jej zomrel brat nemala problém ísť s matkou vybavovať pohreb, vybrať truhlu a následne sa zúčastnila i pohrebu, čo sa žalovanému 1/ vzhľadom na jej vek nezdá vhodné. Navyše sedenia vôbec pre dcéru nevybavila matka, ale naopak jej otec. Súd z vykonaného dokazovania mal zistiť intenzitu vzťahov žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku prípadnej hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadne poskytnutie inej satisfakcie, konkrétne akým spôsobom, ako často, za akých okolností sa stretávali, keďže žalobcovia nežili spolu v domácnosti s nebohým a ich vzťahy podľa zistených dôkazov a svedeckých výpovedí neboli také pevné a harmonické ako v žalobe a následne pri výsluchoch prezentovali. Stretávanie sa na oslavách nezakladá tak silné puto ako keď spolu rodina žije v jednej domácnosti a pravidelne sa stretáva. Nebohý V. A. bol človekom s veľkým srdcom, ochotný pomáhať, hoci podľa vyjadrenia žalobkyne 4/ ho štvla mama, frajerka, pretože všetci od neho niečo chceli a jeho dobrotu zneužívali. Rodina však nefungovala tak, ako mala, vzťahy medzi nimi boli narušené, čoho dôkazom sú rozvodové konania aj vyhýbanie sa účasti na pojednávaní druhého manžela žalobkyne 1/. Navyše ani jeden zo žalobcov po smrti nebohého nevyhľadal lekárske ošetrenie, ani pomoc psychológa, či psychiatra. Všetci fungovali normálne, pracovali, chodili do školy a ani u jedného zo žalobcov neprišlo k zmene v ich živote. Žalobca 2/ sa riadne zamestnal a hoci navštevoval obvodnú lekárku kvôli nespavosti, odmietol pomoc odborníka, psychiatra. Žalobcovia 1/ a 2/ neboli na syna odkázaní, ani závislí na ňom. Pokiaľ ide o žalobkyne 3/ a 4/, sestry nebohého, nepochybne jeho smrť prežívali veľmi ťažko a určite ich smrť brata zasiahla v značnej miere, avšak obe sú mladé, nie sú, ani neboli na nebohého odkázané, nežili s ním v jednej domácnosti a obe majú svoje životy. Súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, a nebolo dostatočne preukázané aká bola intenzita vzťahu medzi žalobcami a nebohým, v čom si boli nápomocní, ako v domácnosti rodičov žalobcov 1/ a 2/ žili spolu so sestrami, či spoločne rodičom a v čom pomáhali, či boli žalobcovia od nebohého v niečom závislí. Súd vôbec neprihliadol a nevyhodnotil vzťah nebohého ku svojim sestrám a neprihliadol na vek nebohého a jeho sestry - žalobkyne 3/. Žalobcovia neuniesli dôkazné bremeno a nepreukázali, že spolu žili ako harmonická rodina, naopak každý žalobca má iné bydlisko, iný život a nebohý sa s rodičmi stretával častejšie, ale títo neboli na ňom závislí, rovnako ani jeho sestry, s ktorými sa stretal len výnimočne. Vzhľadom na rozhodnutie I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015 ČR súd musí skúmať na strane poškodeného kritéria pre posúdenie primeranosti: intenzitu vzťahu žalobcov so zomrelým, vek zomrelého a pozostalých, otázku prípadnej hmotnej závislosti pozostalých na usmrtenej osobe, prípadné poskytnutie inej satisfakcie a musí prihliadať na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby - postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu, jeho majetkové pomery a mieru zavinenia. Súd prvej inštancie sa neriadil rozhodovacou činnosťou súdov v obdobných veciach a vôbec nevyhodnotil a neprihliadol na okolnosti na strane žalovaného 1/. Súd uviedol pod bodom 53., že v prerokúvanej veci nie je vôbec podstatné, či sa žalovaný žalobcom za smrť ich najbližšieho rodinného príslušníka ospravedlnil, alebo nie. Taktiež uviedol pod bodom 56., že pri priznaní výšky sumy náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom, súd vychádzal aj z osobných, majetkových a zárobkových pomerov žalovaného 1/, jeho veku 23 rokov, zo skutočnosti, že je slobodný, zamestnaný a býva u rodičov, kde prispieva 100 eur a nemá žiadnu

vyživovaciú povinnosť. Súd prihliadol na jeho príjem 1.000 až 1.500 eur a dospel k záveru, že suma 60.000 eur nie je pre žalovaného 1/ likvidačná. Žalovaný 1/ uviedol, že má 23 rokov, má priateľku, u ktorej býva a chce si kúpiť vlastné bývanie. Preto robí nadčasy, aby mal možnosť kúpiť si byt a založiť rodinu. Súd iba konštatoval jeho pomery, avšak ich absolútne nezohľadnil. Suma 60.000 eur, ktorú súd určil, je pre neho likvidačná, nakoľko nevlastní žiaden majetok, ani si nebude môcť nič kúpiť, ani zobrať úver na bývanie. Súd prvej inštancie nezistil dosť presne a adresne vzťahy žalobcov s nebohým, aby bolo možné posúdiť adekvátnu primeranosť priznania výšky nemajetkovej ujmy u každého zo žalobcov adresne nielen vzhľadom na zistené citové väzby, ale aj na intenzitu a rozsah ich vzťahov práve v čase pred nehodou. Rozhodovanie o výške peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 O.z. musí vychádzať z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 O.z. (závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), pričom sa prihliada na nenapraviteľný následok, ktorý vznikol v súkromnom a rodinnom živote žalobcov. Odvolateľ ďalej citoval z rozhodnutí: Nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14, z rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva zo 6.3.2007 v prípade Scordino proti Taliansku, sťažnosť č. 43662/98, v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9.10.2007 č. sťažnosti 7205, poukázal na prax súdov v obdobných veciach (vec 4Cdo 139/2011 NS SR, kedy priznali súdy rodičom dieťaťa zomrelého pri dopravnej nehode sumu 15.000 eur, pričom ako bolo uvedené, rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie než smerom naopak; vo veci 3Cdo 228/2012 bolo priznaných pri strate manželky a syna, teda dvoch najbližších osôb 23.000 eur; vo veci 1Cdo 77/2009 bolo priznaných 6.600 eur za úmrtie syna a brata; vo veci 2Cdo 194/2011 8.300 eur za smrť manžela). Z rozhodnutí vyplývajú závery, že každé priznanie určitej sumy však musí byť riadne a spoľahlivo odôvodnené skutkovými okolnosťami prípadu. Na druhej strane však povaha náhrady nemajetkovej ujmy vylučuje možnosť akejkoľvek spoľahlivej kvantifikácie. Citoval z rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp. zn. 23Co/112/2016 z 20.3.2017. Citoval § 220 ods. 2 CSP a uviedol, že súd prvej inštancie sa pri určení priznanej výšky nemajetkovej ujmy žalobcov dôsledne neriadil riadnym zhodnotením jej primeranosti a proporcionality. Zdôvodnenie napadnutého rozsudku je nedostatočné, nevyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení rozhodnutia sa stáva jeho rozhodnutie v tejto časti nepresvedčivé a neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Súd síce zisťoval vzťahy medzi žalobcami a nebohým, avšak nie je podstatné, či boli v minulosti harmonická rodina, ale dôležité pre spravodlivé posúdenie veci je zisťovať, aké vzťahy boli v rodine pred nehodou. Taktiež súd nezohľadnil pomery žalovaného 1/, jeho postoj po nehode a jeho vzťah k neb. V. A.. Žalovaný 1/ veľmi ľutuje svojho konania a všetkým žalobcom sa úprimne ospravedľuje, tak ako to urobil i na pojednávaní. Vzhľadom na uvedené skutočnosti považuje napadnutý rozsudok za nesprávny a nespravodlivý.

4. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovaného 1/ vyjadrili tak, že navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti. K tvrdenému nevykonaniu navrhnutých dôkazov uviedli, že žalovaný 1/ namieta, že súd prvej inštancie nezadovážil rozvodový spis medzi žalobkyňou 1/ Mgr. M. T. a F. T., jej druhým manželom a otcom mal. žalobkyne 3/. Súhlasili, že v súdnom konaní boli podstatné rodinné vzťahy medzi žalobcami a nebohým V. A.. Z namietaného nevykonaného dôkazu však žiadnym spôsobom takéto vzťahy nevyplývali. Boli tu prejednávané vzťahy Mgr. M. T. a F. T. ako manželov a vzťahy ich dvoch k spoločnej dcére mal. F. V. A. nebol účastníkom tohto konania a ani jeho vzťahy k členom rodiny neboli predmetom dokazovania v tomto rozvodovom konaní. Navyše je z priebehu dokazovania nepochybné, že medzi V. A. a jeho sestrou F. boli vzťahy dobré (čo potvrdil aj svedok H. W., brat žalovaného 1/, „nedal na ňu dopustiť“) a tiež vzťah V. A. k F. T. (hoci ten je z hľadiska predmetu konania nepodstatný), bol korektný. Preto zadováženie a oboznamovanie obsahu spisu z rozvodového konania medzi Mgr. M. T. a F. T. nebolo z hľadiska predmetu sporu o ochranu osobnosti k objasneniu veci potrebné. Dôvod, pre ktorý nebola mal. F. zverená matke, žalobkyňa 1/ súdu vysvetlila. Kvalita vzťahu medzi matkou a mal. F. je irelevantná z hľadiska predmetu sporu, hoci majú za to, že ich vzťah je výborný, ako vzťah každej inej matky a dcéry, ľúbia sa. Dôležitá je kvalita vzťahu medzi matkou a V. A. a medzi mal. F. a V. A.. Žalovaný 1/ namieta, že súd prvej inštancie nevykonal výsluch otca mal. F. T. F. T.. Z nedoručenia zásielky adresátovi nemožno vyvodiť nezaujím o spor a nezaujím podporiť tvrdenia žalobcov o harmonickej rodine. Zásielka mu nemusela byť doručená z veľa iných príčin, napríklad len preto, že sa nezdržoval v mieste doručenia. Dobré vzťahy medzi mal. F., dcérou svedka, a nebohým V. A. potvrdil okrem iného aj svedok navrhnutý žalovaným 1/, jeho brat H. W.. Problémy mal. F. po smrti V. A. boli preukázané listinným dôkazom - správou Plamienok, n. o.. Stretnutia medzi mal. F. a bratom prebiehali počas toho, ako bola u matky, nedochádzalo k nim za prítomnosti F. T.. Výsluch F. T. by z hľadiska predmetu sporu nepriniesol nič nové. Žalovaný 1/ pred vyhlásením dokazovania za

skončené netrval na vykonaní týchto dôkazov a uviedol, že návrhy na vykonanie dokazovania už nemá. Podľa názoru žalobcov súd prvej inštancie vyhodnotil dôkazy správne. Žalovaný 1/ sa zámerne snaží interpretovať vykonané dôkazy vo svoj prospech. Žalovaný 1/ si vybral z rozvodového konania medzi Mgr. M. T. a W. A. určité tvrdenia, ktoré neustále opakuje opomínajúc, že od rozvodu uplynulo viac ako 20 rokov. Ak žalovaný 1/ tvrdí, že žalobca 2/ bol agresívny a požíval alkoholické nápoje, venuje sa udalostiam z osemdesiatych rokov. Každý človek je schopný sa zmeniť. Tak sa zmenil aj žalobca 2/. Jeho správanie k manželke deti neovplyvnilo. Mali k otcovi dobré vzťahy aj v zlých časoch a majú k nemu (aj V. by mal, ak by žil) dobré vzťahy doteraz. O tomto vypovedala žalobkyňa 4/, rodičia mali medzi sebou v čase rozvodu vzťahy strašné, ale ich ako deti obaja ľúbili a deti ľúbili rodičov. V. A. mal žalobcu 2/ rád, zaujímal sa o neho, chodil k nemu pravidelne. Ich vzťah bol dobrý, ba možno lepší ako má veľa rodičov a detí navzájom. Žalobkyňa 1/ sa vždy snažila pre rodinu zarobiť peniaze a keďže jej zárobkové možnosti boli lepšie ako u jej partnerov, vždy po narodení detí šla skoro do práce. Je možné považovať ju preto za horšiu matku? Nezarábala peniaze pre seba, ale pre svoju rodinu. Tvrdenie žalobkyne 1/, že súhlasila, aby bola mal. F. zverená otcovi, nie je z hľadiska predmetu sporu relevantné. Vzťahy medzi mal. F. a matkou sú výborné. Nie je horšou matkou, ak dobro dcéry uprednostnila pred svojím dobrom. Nie je horšou matkou, ak pred vyhrotením konfliktu o dcéru v rozvodovom konaní dala prednosť kompromisu a dohode s otcem dcéry. Ak by boli vzťahy medzi matkou a dcérou zlé, nenavštevovali by sa. Stále sa navštevujú a trávajú spolu čas. Bolo preukázané zhodnými tvrdeniami účastníkov konania, aj svedkov H. W. a D. R., že nebohý V. A. navštevoval tak dom otca, ako dom matky, aj tu prespával, niekoľkokrát týždenne. Jednoznačne mal také vzťahy so svojou rodinou, že miesta, kde žili, považoval za svoj domov. Nebýval vo vlastnom byte, hoci mohol, tento byt v B. prenajímal. Býval radšej striedavo o oboch rodičov a u priateľky. U oboch rodičov chcel mať svoj priestor, či už poschodie rodinného domu u otca, alebo izbu s kúpeľňou u matky. V čase, keď mal autonehodu, viezol žalovaný 1/ V. A. k mame do K.. Napriek tomu, že sa žalovaný 1/ snaží bagatelizovať na minimum vzťahy medzi nebohým V. A. a sestrami, z vykonaného dokazovania vyplýva niečo iné. So sestrou W. ich spojilo nie práve ľahké detstvo, boli na seba naviazaní a navzájom si boli oporou. Ich vzťah sa nezhoršil žiadnym spôsobom po odsťahovaní žalobkyne 4/ do C., stále boli jeden druhému dôverníkom. Po smrti brata stratila žalobkyňa 4/ ďalšiu motiváciu do života. Sama to vyjadruje slovami: „je mi všetko jedno“. Je to jej obranný mechanizmus pred krutou pravdou. Mal. F. prežila prvé roky svojho života s V. v tesnom kontakte, ale ani po rozvode rodičov o brata neprišla, tento jej pomáhal, finančne, osobne s učením, brával ju na športovanie, do kina, na výlety. Bol jej veľký obdivovaný brat a ona pre neho sestrou, na ktorú nedal dopustiť. Harmonická rodina nie je len o tom, že jej členovia sa každý večer stretnú pod jednou strechou. Aj takáto rodina môže trpieť poznačenými vzťahmi. Tu je očividné, že napriek ťažkým časom, ktoré si zažili, rodinné vzťahy fungovali lepšie, ako v mnohých iných rodinách. V. A. mal rád žalobcov a záležalo mu na nich, bolo to vzájomné. Jeho priateľská povaha, ochota pomáhať a snaha tráviť čas so všetkými, ktorých mal rád, bola v konaní preukázaná nad všetky pochybnosti. Žalovaný 1/ nemôže svoje prežitky po nehode porovnávať s tým, čo prežívajú žalobcovia 1/ až 4/. Vedomie, že jeho zavinením zomrel človek, musí byť ťažké. Vedomie, ako negatívne zasiahol svojím konaním do života toľkých ľudí je rovnako zlé. Na druhej strane je toto vyvážené tým, že žalovaný 1/ stále žije, stále má svojich blízkych okolo seba, jeho rodina netrpí smútkom nad jeho stratou. Má nepochybne viac životnej radosti, ako majú žalobcovia 1/ až 4/. Žalovaný 1/ nemá žiaden trvalý fyzický následok po autonehode, ktorý by mu bránil pracovať a dosiahnuť príjem na pokrytie následkov svojho konania. Výška nemajetkovej ujmy je v súlade s judikatúrou v obdobných veciach. Celková suma náhrady je 60.000 eur, nie je neprimeraná možnostiam žalovaného 1/, aj keby túto mal niesť sám (hoci v rámci povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovým vozidlom ju má niesť žalovaná 2/). Vek nebohého V. A., v ktorom zomrel, 25 rokov, je z hľadiska výšky náhrady relevantný v tom, že zomrel mladý človek, ktorý mal pred sebou v zásade celý produktívny život. Zároveň rodina došla jeho smrťou o všetky budúce možné prežitky, pracovné úspechy, svadbu, založenie rodiny, rozvoj vzťahov s vnúčatami a synovcami/neterami. Hmotná závislosť na nebohom V. A. nie je z hľadiska konania o ochranu osobnosti smerodajná. Predmetom ochrany je rodina, rodinné vzťahy a rodinný život, ktorý nemá vo svojej podstate materiálnu stránku, ale stránku duchovnú, žalobcovia 1/ až 4/ nemôžu prežívať a rozvíjať svoje vzťahy s nebohým V. A.. Dokazovaním bolo preukázané, že vzťahy medzi V. A. a žalobcami neboli nikdy prerušené, so všetkými bol v neustálom kontakte, s nikým sa nehádal a nehneval. Bol nápomocný členom svojej rodiny vo všetkých ohľadoch. Aj možno vďaka jeho osobnosti, jeho povahe, rodina spolu fungovala napriek prekonaným ťažkostiam. Životy žalobcov 1/ až 4/ budú nenávratne poznačené. Rodinné vzťahy medzi žalobcami 1/ až 4/ a nebohým V. A. nemožno zreparovať. Otázka nie je, kde mal nebohý V. A. trvalé bydlisko, ale čo považoval za svoj domov, a to bolo jednoznačne akékoľvek miesto, kde žil niekto jemu blízky. Sám po vlastnom bývaní, bez rodiny, netúžil, ak by chcel, mohol kedykoľvek bývať vo vlastnom byte, ale to očividne nechcel. Potreboval blízkosť

mamy, otca a sestier a preto sa snažil, aby mal svoje miesto u každého z rodičov. Záverom žalobcovia uviedli, že nevidia dôvod k zamietnutiu žaloby alebo k zníženiu sumy priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný 1/ musí niesť zodpovednosť za svoje konanie, následkom ktorého zomrel mladý človek, V. A., zároveň však túto zodpovednosť nenesie sám, ale spoločne so žalovanou 2/. Súd prvej inštancie sa vo vyčerpávajúcom odôvodnení odvolaním napadnutého rozsudku vysporiadal so všetkými argumentmi, ktoré žalovaný 1/ uvádza vo svojom odvolaní.

5. Žalobcovia sa k odvolaniu žalovanej 2/ vyjadrili tak, že navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdiť z dôvodu jeho vecnej správnosti. Popieraní povinnosti eurokonformného výkladu žalovanou 2/ nemôže byť príkladá žiadna vážnosť. Vnútroštátny orgán aplikácie práva má vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, teda o výklad v súlade s komunitárnym právom. Smernica je „záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená, pokiaľ ide o výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a prostriedkov sa ponecháva na vnútroštátne orgány“ (čl. 249 pododsek 3 ZES). Členské štáty majú povinnosť transponovať smernicu do svojho vnútroštátneho práva v danej lehote. Je tu možnosť, že tak neurobia, alebo tak urobia neskoro, nesprávne alebo neúplne. Vtedy nastupuje buď povinnosť eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, alebo môže nastať priamy účinok smernice. Eurokonformný výklad pojmu škoda (Rozsudok súdneho dvora z 06.05.2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA) je taký, že pojem škoda v sebe zahŕňa aj pojmy ujma, ujma na zdraví, nemajetková ujma. Naše vnútroštátne právo pojmy škoda a náhrada nemajetkovej ujmy rozlišuje, čo však nemôže brániť ich výkladu v súlade s právom EÚ. Eurokonformný výklad pojmu poškodený zahŕňa aj blízkych príbuzných obeť dopravnej nehody. Aplikácia eurokonformného výkladu súdom prvej inštancie v prejednávanej veci je správna. Rozsudok Súdneho dvora (druhá komora) z 24.10.2013, Katarína Haasová proti Rastislav Petřík a Blanka Holingová, vec C- 22/12 (ďalej aj len Rozsudok C-22/12) priznal pozostalým po obetiach dopravných nehôd právo domáhať sa náhrady nemajetkovej ujmy voči poisťovni z titulu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za prevádzku motorových vozidiel, poukázali na body 55, 56 a 57 Rozsudku C-22/12, taktiež na Návrhy Generálneho advokáta Nilo Jääskinen prednesené dňa 11.07.2013 vo veci C - 22/12 a na tlačové komuniké Súdneho dvora Európskej únie č. 144/13 z 24.10.2013. Trvali na poukaze na Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016, kde Ústavný súd jednoznačne konštatuje, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu je eurokonformná interpretácia zákonov, poukazuje na nepriamy účinok smerníc a jednoznačne konštatuje, že keďže slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostal sa do rozporu so zámerom tvorcu unijnej právnej regulácie. Citovali konkrétne výroky vzťahujúce sa k námietkam žalovanej 2/ z rozhodnutia Ústavného súdu III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016. Z uvedeného vyplýva pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/.

Potrestanie páchatela, prejednanie veci a ospravedlnenie rodine (ktoré z hľadiska účinnosti by však malo byť urobené čo najskôr po spáchaní skutku) nie je z hľadiska intenzity zásahu do práva na rodinný život (smrť ako fatálny zásah) v súlade s ustálenou judikatúrou dostatočným zadostučinením.

V konaní neboli preukázané narušené vzťahy medzi žalobcom 2/ a nebohým V. A.. Žalobkyňa 4/ vo svojej výpovedi uviedla, že obaja rodičia ich ľúbili (napriek ťažkému obdobiu v čase rozvodu rodičov) a oni ako deti ľúbili oboch rodičov. V. A. nikdy neprestal otca navštevovať. Dokonca si u neho budoval zázemie - prerábal so súhlasom otca časť jeho rodinného domu, investoval sem vlastné peniaze, i peniaze otca, robili na tom spolu, u otca pár krát týždenne prespával. Robil by toto otec, ktorý syna nemá rád, resp. syn, ktorý nemá rád otca? V konaní bolo preukázané, že nebohý V. A. a žalobkyňa 3/ mali medzi sebou rozvinutý pekný a intenzívny vzťah. Svedok H. W., brat žalovaného 1/, vypovedal: „nedal na ňu dopustiť“. Zásah do osobnostnej sféry žalobkyne 4/ bol v konaní taktiež preukázaný. Napriek tomu, že sa odsťahovala do C., v kontakte s bratom bola neustále. Z jej výpovede vyplynulo, že by sa vedela zmieriť s hocičím, aj smrťou rodičov, len ak by tu jej brat V. stále bol. Použitie prípadnej náhrady nemajetkovej ujmy nie je relevantné - či sa už tretej osobe javí ako zmysluplné alebo nie, či bude použitá na materiálny pôžitok alebo duchovný pôžitok. Žalovaná 4/ nepožaduje v tomto konaní kompenzáciu doteraz vzniknutých hmotných nákladov. Citové väzby medzi žalobcami 1/ až 4/ boli pretrhnuté nečakane, protiprávnym konaním, v mladom veku nebohého V.. Trvali na tom, že prejednanie veci pred súdom nemá pre žalobcov 1/ až 4/ satisfakčný charakter, ani subjektívne, ani v objektívnej rovine. Žalobcovia 1/ až 4/ nikdy svoj nárok neodôvodňovali pocitom nedostatočného trestu pre vodiča. To, že na základe otázok žalovanej 2/ uviedli, že trest pre nich postačujúci nie je, je logickým vyústením skutočnosti, že žiaden trest im člena rodiny nevráti.

Odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku súdom prvej inštancie je vyčerpávajúce a dáva odpovede na všetky otázky, ktoré si kladie žalovaná 2/, logicky a argumentačne presvedčivo. K

porušení práva na spravodlivý proces neprišlo. Argumenty žalovanej 2/ o vzťahu náhrady nemajetkovej ujmy a povinného zmluvného poistenia sú neudržateľné a neakceptovateľné.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), stranami, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozsudku súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. d/, e/, f/ a h/ CSP), preskúmal rozhodnutie v napadnutej časti v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku boli oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti treba navzdory námietkam odvolateľov považovať za vo výroku vecne správny, keď súd prvej inštancie v miere postačujúcej pre rozhodnutie zistil skutkový stav a vec aj správne posúdil po právnej stránke.

Odvolací súd nemal (napriek opačnému názoru odvolateľov) dôvod nesúhlasíť s argumentáciou použitou súdom prvej inštancie na podporu ním zvoleného spôsobu rozhodnutia (tak ako táto - rozumej argumentácia - vyplýva z odôvodnenia rozsudku). U dôvodov predostretých súdom prvej inštancie dostatočne jasne a i objektívne presvedčivo by tak zásadne postačovalo i len konštatovať ich správnosť a odvolať sa na ne (prvá časť ust. § 387 ods. 2 CSP), odvolací súd však aj v tejto konkrétnej veci musí urobiť zadosť tiež povinnosti vyporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP) a preto, ale aj pre celkovú úplnosť nad rámec už uvedeného súdom prvej inštancie dopĺňa (§ 387 ods. 2 CSP in fine) nasledovné:

7. Po preskúmaní obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolací súd konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia v zmysle 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej spore, výsledky vykonaného dokazovania a uviedol právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný spor a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Do práva na spravodlivý proces nepatrí súčasne aj právo strany konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 252/04). Rovnako neznamená ani to, aby strana bola pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkou a právnymi názormi (porov. rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 50/04). Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky povinnosť poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp. zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/2013). Rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti každého prípadu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 163/2015 zo 17. marca 2016).

Zistenia súdu prvej inštancie majú vecné i logické zakotvenie vo vykonaných dôkazoch a prijaté skutkové a právne závery sú odôvodnené zrozumiteľne a v súlade s ustálenou súdnou praxou, pri súčasnom zohľadnení ochrany subjektívneho práva sporových strán, ich rovnosti v uplatnení práv, ochrany ich oprávnenej dôvery v právo, ako i predvídateľnosti súdneho rozhodnutia.

Nedôvodnými tak boli námietky žalovaných 1/ a 2/ o nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, o jeho nepresvedčivosti a nepreskúmateľnosti, odvolací súd sa preto nestotožnil ani s názorom žalovanej 2/, že súd prvej inštancie svojím rozhodnutím zasiahol do jej práva na spravodlivý proces.

8. Žalovaná 2/ primárne namietala v odvolaní svoju pasívnu vecnú legitímáciu, spočívajúcu v nesprávnom právnom posúdení otázky krytia nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd zákonom ZoPZP, ako aj v nesprávnej aplikácii eurokonformného výkladu vnútroštátneho predpisu, ohľadom rozsahu poistného krytia. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom súdu prvej inštancie v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/. Na zasadnutí občianskoprávneho kolégia

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej len „NS SR“, dňa 9.10.2018 bolo schválené na uverejnenie v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky aj rozhodnutie z 31. júla 2017 sp. zn. 6M Cdo/1/2016, publikované v zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018 s nasledovnou právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“ V uvedenom rozhodnutí NS SR vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie „utrpenie ujmy alebo škody“, či termín „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že právo Európskej únie chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú aj nemajetkovú (uvedené už odznelo v rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/230/2017).

Za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávané Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia Najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia Najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu najvyššieho súdu ČSR a vo výbere rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. (porov. R 71/2018)

Súd prvej inštancie preto správne poukázal na právny názor vyslovený v rozsudku NS SR sp. zn. 6M Cdo/1/2016 z 31.7.2017, ktorý bol následne publikovaný v Zbierke rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 8/2018 pod R 61/2018. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach (8MCdo/4/2014, 3Cdo/233/2015, 3Cdo/223/2016) vyjadril právny názor, podľa ktorého judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/230/2017, ktorý poukázal i na to, že rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012, ktoré žalovaná 2/ označila v odvolaní, bolo zrušené na základe nálezu ÚS SR z 5. decembra 2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017 a vec vrátená dovolaciemu súdu na ďalšie konanie, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva správnosť záverov prijatých v R 61/2018).

S poukazom na vyššie uvedené rozsudok NS SR sp. zn. 6M Cdo/1/2016 nepredstavuje odklon, ale naopak v čase rozhodovania súdu prvej inštancie predstavoval ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (rozhodnutia NS SR označené žalovanou 2/ sp. zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016 vyjadrujú judikatúrou už prekonaný názor), ktorú je potrebné aplikovať na všetky prebiehajúce konania, teda aj na konanie v danej veci. Podľa § 220 ods. 2 v spojení s ustanovením § 378 ods. 1 CSP odvolací súd v odôvodnení tohto rozsudku preto odkazuje na ustálenú rozhodovaciu prax v otázke pasívnej vecnej legitimácie poisťovateľa, v súvislosti s rozsahom poistného krytia podľa ZoPZP. Ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu (R 61/2018) je súladná aj s rozhodovacou praxou Ústavného súdu SR, ktorý vyjadril zhodný názor v rozhodnutí sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016, ako i sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 5.12.2018 (vydaného po rozhodnutí NS SR sp. zn. 8Cdo/219/2016 z 15.5.2017). Argumentácia žalovanej 2/ v súvislosti so zjednocovaním judikatúry všeobecných súdov bola preto nadbytočná (NS SR v rozhodnutí sp. zn. 6M Cdo/1/2016 označil za nepredstaviteľné, aby za stavu vyslovenia sa už ústavným súdom, existoval ešte priestor pre opätovné zaoberanie sa

príslušnou otázkou zo strany veľkého senátu najvyššieho súdu, pričom rozporovanie záverov ÚS SR by znamenalo možný ďalší pokles dôvery v činnosť všeobecných súdov a tým aj v právny štát ako taký). Odvolacia argumentácia žalovanej 2/ opierajúca sa najmä o závery rozhodnutí NS SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016, ako i eurokonformný výklad vnútroštátnej právnej úpravy povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a výkladu pojmu škoda s poukazom na smernice, vrátane rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie označeného v odvolaní, nebola správna. Vzhľadom na ustálenú rozhodovaciu prax (R 61/2018) pri výklade pojmu škoda pre účely ZoPZP je treba vychádzať z chápania tohto pojmu v práve Európskej únie, keďže smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/106/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti tejto zodpovednosti, chápe škodu ako majetkovú aj nemajetkovú ujmu, pričom výklad pojmu škoda vyjadrený v odvolaní žalovanej 2/ je neprípustne zužujúci (v rozpore s právom Európskej únie a ustálenou súdnou praxou).

Žalovaná 2/ nespochybnila poistný vzťah z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla medzi ňou a žalovaným 1/, ako prevádzateľom motorového vozidla, ktorý zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve (§ 4 ods. 1 ZoPZP). Zodpovednosť žalovaného 1/ bola daná porušením pravidiel cestnej premávky závažným spôsobom (vina žalovaného 1/ bola konštatovaná trestným rozkazom Okresného súdu Skalica sp. zn. 6T/10/2017-219, z dôvodu spáchania prečinu usmrtenia syna a brata žalobcov, porušením dôležitej povinnosti uloženej mu zákonom). Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ ZoPZP má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody, vrátane náhrady nemajetkovej ujmy (R 61/2018) a podľa § 15 ods. 1 ZoPZP boli žalobcovia 1/, 2/, 3/ a 4/ oprávnení ako poškodení uplatniť svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj priamo proti poisťovateľovi, teda žalovanej 2/.

Zotrvávanie žalovanej 2/ na argumentácii o neexistencii jej pasívnej vecnej legitímácie v danom spore i s poukazom na porušenie princípu právnej istoty, zákazu výkladu contra legem, nebolo opodstatnené. Správne žalovaná 2/ uviedla, že súdy by mali vychádzať z právneho stavu, ktorý platí, pričom súd prvej inštancie uvedeným spôsobom aj postupoval a rozhodol v súlade s ustálenou súdnou praxou (R 61/2018), ako i s judikatúrou Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 666/2016 z 11.10.2016 a sp. zn. II. ÚS 695/2017 z 5.12.2018), tiež s rozhodnutiami Súdneho dvora Európskej únie, ďalej len „SD EÚ“ (C-22/12 Haasová, C-63/09 Axel Walz, C-277/12 Drozdovs). Niet pochybností, že povinnosť krytia poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami je zabezpečená a definovaná právnou úpravou Európskej únie (porov. rozsudok SD EÚ C-22/12 Haasová, bod 39) a preto i v preskúmvanej veci bolo nutné riešiť spornú právnu otázku v súlade s právom Európskej únie (právna oblasť je harmonizovaná právom Európskej únie). Takzvané motorové smernice na účely účinnej realizácie spoločného trhu smerovali na jednej strane k zabezpečeniu voľného pohybu motorových vozidiel nachádzajúcich sa na území Európskej únie, ako aj osôb vo vozidle a na druhej strane k zabezpečeniu porovnateľného zaobchádzania s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami, bez ohľadu na miesto nehody na újinnom území. Ukladajú preto členským štátom povinnosť zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola krytá poistením. Ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré upravujú náhradu škody pri nehodách spôsobených prevádzkou motorových vozidiel, nemôžu pritom odňať dotknutým smerniciam potrebný účinok (rozsudok SD EÚ C-300/10 Marques Almeida, C-22/12 Haasová, bod 42). Členské štáty majú tiež zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením (rozsudok SD EÚ C-22/12 Haasová, bod 55). Uvedený záver, ako uviedol Súdny dvor Európskej únie (C-22/12 Haasová), nemôže spochybniť ani odlišné systematické zaradenie ustanovení § 11, § 13 O. z. k úprave zásahov do ochrany osobnosti, nezávisle upravenej od zodpovednosti za škodu v O. z., ako ani osobitosti vyplývajúce z uvedených hmotnoprávných inštitútov. Medzi škody, ktoré sa musia nahradit' v súlade s tzv. motorovými smernicami patrí aj nemajetková ujma (rozsudok SD EÚ C-22/12, bod 50), ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (§ 11, § 13 O. z.). Pod pojem ujma na zdraví je treba zahrnúť akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu (rozsudok SD EÚ C-22/12, bod 47), vzhľadom na odlišnosti medzi rôznymi jazykovými verziami článku 1 ods. 1 druhej smernice a článku 1 prvého odseku tretej smernice, ako aj cieľ chránený smernicami. Podľa ustálenej judikatúry SD EÚ sa ustanovenia práva Únie majú vykladať a uplatňovať jednotne na základe znení vypracovaných vo všetkých jazykoch a v prípade rozporu medzi jazykovými verziami textu práva Únie sa má dotknuté ustanovenie vykladať

podľa účelu právneho predpisu. Keďže rôzne jazykové verzie článku 1 ods. 1 druhej smernice používajú pojem „ujma na zdraví“, ako aj „osobná ujma“, je treba sa sústrediť na účel smernice, pričom uvedené pojmy dopĺňajú pojem „škoda na majetku“ v snahe uplatnenia extenzívneho výkladu týchto pojmov, s cieľom posilnenia ochrany obetí (rozsudok SD EÚ C-22/2012 Haasová, bod 48, 49). Ak zodpovednosť poisteného, ktorá podľa vnútroštátneho práva vyplýva z § 11 a § 13 O. z., vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú smernice (rozsudok SD EÚ C-22/12 Haasová, bod 57, 58).

V dôsledku vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je pre vnútroštátny orgán aplikácie práva eurokonformný výklad vnútroštátneho práva záväzný, t. j. výklad v súlade s právom Európskej únie, aby sa tak zabezpečil "reálny účinok" príslušnej smernice. Súd členského štátu môže prostredníctvom eurokonformnej interpretácie vyplniť i medzery vnútroštátneho právneho predpisu. Ak by sa úprava obsiahnutá v smerniciach prevzala do vnútroštátneho právneho poriadku nesprávne, napr. zúžene, mohol by sa dotknutý subjekt domáhať ochrany svojich práv na Súdnom dvore Európskej únie a žiadať o posúdenie nesúladu národnej úpravy s príslušnou smernicou. Judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (napr. rozhodnutie C-106/89 Marleasing SA v. La Commercial International d Alimentation SA., C-334/92 Theodor Wagner Mired v. Fondo de Garantia Salarial alebo C-91/92 Paola Faccini Dori a Recrep SRL) dovodila povinnosť vykladať vo svetle komunitárnych noriem nielen ustanovenia národného práva implementujúceho komunitárny predpis (smernicu), ale tiež národné právo ako celok, pričom vnútroštátny súd je povolaný k výkladu národného práva v čo najväčšom možnom rozsahu vo svetle textu a účelu smerníc (tzv. nepriamy účinok smerníc). Vzhľadom na nadradenosť komunitárneho práva ako rozhodujúceho faktora pri naplnení cieľa smerníc, bolo potrebné vychádzať z rozšíreného výkladu definície škody.

K argumentácii žalovanej 2/ je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát Európskej únie, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej interpretačnej záväznosti judikatúry SD EÚ (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom práva Európskej únie).

Primárnym cieľom tzv. motorových smerníc Európskej únie bolo zjednodušiť voľný pohyb motorových vozidiel a zabezpečiť na vnútornom trhu jednotné rámcové podmienky v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súčasne bolo účelom týchto smerníc zabezpečiť zlepšenie ochrany obetí dopravných nehôd v Európskej únii v oblasti právnej úpravy poistenia prostredníctvom zabezpečenia minimálneho štandardu a umožnenie účinného uplatňovania nárokov na náhradu škody zo strany obetí. Vychádzajúc zo základného faktu, že primárne a sekundárne pramene práva Európskej únie obsahujú harmonizáciu podmienok povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (s poukazom na základné ciele vyjadrené v motorových smerniciach), bolo nevyhnutné prijať záver o povinnosti vnútroštátnych súdov pri aplikácii národného práva týkajúceho sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel uplatniť eurokonformný výklad (najmä § 4 ods. 1, 2 a § 15 ods. 1 ZoPZP) a preto v danom prípade nejde len o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov. Eurokonformný výklad pojmu škoda (preložený ako osobné ujmy na tele, psychike alebo v emočnej sfére poškodeného) je jediným možným správnym výkladom, na rozdiel od reštriktívneho gramatického výkladu vnútroštátneho práva (ktorý je v rozpore s cieľmi vyjadrenými v tzv. motorových smerniciach). Nejednalo sa tak o porušenie zákazu výkladu contra legem.

S poukazom na vyššie uvedené argumentácia žalovanej 2/ týkajúca sa poistno-technického náhľadu na uvedenú problematiku, bola bez vplyvu na uvedené právne závery. Odvolacia námietka žalovanej 2/ čo do základu nároku, týkajúca sa nedostatku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne, nebola preto dôvodná.

9. Žalovaná 2/ ďalej v odvolaní namietala, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je neprimerane vysoká (aj v kontexte štandardnej judikatúry) a nijako nezohľadňuje okolnosti prípadu a vykonané dokazovanie. Dôvodila, že poskytnutie náhrady v peniazoch je len doplnkom morálneho zadosťučinenia v prípade, ak toto samo o sebe nepostačuje. Morálnym zadosťučinením je aj samotné prejednanie veci a ospravedlnenie sa toho, kto do práv zasiahol. Vodič v trestnom konaní spolupracoval s orgánmi činnými v trestnom konaní, svoju vinu priznal, bol odsúdený v trestnom konaní a ospravedlnil sa žalobcom v trestnom konaní ako aj v konaní pred prvostupňovým súdom. Všetky tieto skutočnosti podľa jej názoru neboli dostatočne zohľadnené prvoinštančným súdom a nepremietli sa do výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, čo považuje za právne neudržateľné. Požadovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy je podľa nej neprimeraná aj vo vzťahu k osobe žalovaného 1/, ktorý je študentom vysokej školy a výživou je odkázaný na svojich rodičov, navyše prejavil ľútosť a ospravedlnil sa žalobkyni. Žalovaný 1/ v odvolaní

namietal, že formou spravodlivého zadosťučinenia je odsúdenie a potrestanie žalovaného 1/, súd mal prihliadnúť aj na okolnosti na strane žalovaného 1/, ktorého smrť neb. V. poznačila, uzavrel sa do seba, stále na neho myslí, vyčíta si to, celej rodine sa ospravedlnil, svoj čin oľutoval, za svoje konanie bol odsúdený a dodržiava uložený trest, dopravnú nehodu spôsobil z nebanlivosti

Odvolačný súd je názoru, že súd prvej inštancie dospel k správnej závere, že šokujúcim a nečakaným úmrtím najbližšieho príbuzného žalobcov 1/ až 4/ (syna a brata) došlo k závažnému zásahu do ich osobnostných práv (práva na súkromie a rodinný život), pričom následok tohto zásahu je nereparovateľný. Vzniknutá ujma má absolútny charakter, ku ktorej došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/ (vinníka dopravnej nehody, pri ktorej došlo k úmrtiu iného účastníka dopravnej nehody a takto aj k nereparovateľnému zásahu do práva pozostalých obete dopravnej nehody na rodinný život), ktorý bol uznaný o.i. vinným z prečinu usmrtienia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ Trestného zákona. Súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, zahŕňajúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými a preto rešpektovanie súkromného, teda i rodinného života musí zahŕňať právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné okrem iného tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Spôsobená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným úzkym a pevným sociálnym i citovým väzbám predstavovať natoľko závažnú nemateriálnu ujmu pre rozvíjanie a naplňovanie osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná aj ako ujma znižujúca jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti (por. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. PL. ÚS 16/04 zo 4.5.2005). Z tohto pohľadu ustanovenia Občianskeho zákonníka upravujú podmienky pre uplatnenie finančnej satisfakcie za ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby. Strata blízkej osoby je pre väčšinu ľudí tou najväčšou stratou, s ktorou sa môžu vo svojom živote stretnúť (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015). Podľa rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28.10.2013 sp. zn. 8Co 264/2013: Prejavenie ľútosti, priznanie sa a uloženie trestu odňatia slobody v trvaní sedem a pol roka žalovanému za jeho protiprávne konanie nie sú ani podľa názoru odvolacieho súdu skutočnosťmi významné z hľadiska posudzovania dôvodnosti a výšky žalobcami uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Základnými kritériami určenia výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti, sú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (ktoré môžu byť významné tak u osoby postihnutej ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila). V dôsledku neoprávneného zásahu žalovaného 1/ došlo v danom prípade k násilnému prerhnutiu silných rodinných a citových väzieb, vyplývajúcich z intenzity vzťahu so zomrelým. Táto intenzita bola daná významnou citovou naviazanosťou na zomrelého, ktorý pre žalobcov 1/ až 4/ predstavoval jedinečnú oporu, rodina (hoci rodičia - žalobcovia 1/ a 2/ boli viac ako 20 rokov rozvedení) spoločne fungovala, prekonávala životné prekážky, zdieľala vzácne chvíle rodinného spolužitia a napriek ťažším časom, ktoré prekonala, rodinné vzťahy v nej fungovali lepšie ako vo väčšine iných rodín (aj s nerozvedenými rodičmi). Okrem psychickej bolesti, ktorá v prípade straty veľmi blízkeho človeka je často vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca aktivity pozostalého, vyžadujúca i medikamentóznú liečbu, boli žalobcovia 1/ až 4/ zasiahnutí stratou osoby, ktorá napriek svojmu mladému veku, avšak všestranne nadaná a v dobrom zdravotnom stave, plnila v rodine nezastupiteľnú úlohu. Matka, otec i sestry prišli o pomoc, oporu a citový vzťah, na ktorých je človek existenčne závislý a ich absencia sa negatívne prejaví nielen vo sfére osobnostného prežívania, ale významným spôsobom ovplyvní celý život človeka. Strata takéhoto člena rodiny predstavuje nenávratnú deštrukciu medziľudských väzieb, vytvárajúcich základ rodinného života. Podľa názoru odvolacieho súdu v predmetnom spore vzhľadom na tak závažný zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ až 4/, ktorý je nereparovateľný, možno vyslovenie ľútosti kvalifikovať len za elementárny prejav slušnosti, nemajúci vplyv na výšku nemajetkovej ujmy. Okolnosti na strane škodcu sa uplatnia najmä vtedy, ak majú súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami (pozostalými), čo nebolo v danom prípade splnené. Majetkové pomery škodcu, môžu byť významné len z hľadiska toho, aby výška náhrady pre neho nepredstavovala likvidačný dôsledok (porov. rozhodnutie NS ČR sp.zn. 25 Cdo 894/2018). V prejednávanej veci bola uložená rovnaká povinnosť aj poisťovni, preto nemôže dôjsť k likvidačným následkom v dôsledku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Nedôvodnými tak boli námietky žalovaného 1/ o nevyhodnotení a neprihliadaní na okolnosti na strane žalovaného 1/, ktorého pomery mal súd iba konštatovať avšak nezohľadniť, okrem vyššie uvedeného odvolací súd poukazuje na 56. bod odôvodnenia napadnutého rozsudku. Súd prvej inštancie vo vzťahu k výške uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zistil v dostatočnom rozsahu skutočností relevantných pre meritórne rozhodnutie veci a prihliadal na zákonom stanovené kritériá priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Citovej ujme sa vyrovná len máloktoľký emočný zážitok, preto jeho vnímanie a prejavy, hoci sú individuálne, možno

dôvodne predvídať. V posudzovanej veci i voči výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy podali odvolanie obaja žalovaní, ktorých námietky boli posúdené odvolacím súdom nasledovne.

Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnúť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Vodiacim parametrom proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obeť porušenia Dohovoru o ochrane ľudských práv. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu.

Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí tiež odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Judikatúra súdov v oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu (keďže nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy nemožno exaktne kvantifikovať a vyčíslieť). V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 1568/09 bol konštatovaný zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávných sankcií, ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie, porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015.

Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obeť“ podľa článku 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6.3.2007 sťažnosť č. 43662/98, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9.10.2007 č. sťažnosti 7205/02. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, i to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky zase konštatoval, že pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnávajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch, porov. sp. zn. I. ÚS 2844/14 (uvedené už odznelo v rozsudku Krajského súdu v Trnave z 29. júna 2016 sp. zn. 10 Co 566/2015).

Nedôvodnou bola i námietka žalovaného 1/, že súd prvej inštancie sa neriadil rozhodovacou činnosťou súdov v obdobných veciach, keďže v 55. bode odôvodnenia napadnutého rozsudku súd konštatoval, že priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy nevybočujú z priemeru súm, ktoré boli judikované všeobecnými súdmi ako aj Najvyšším súdom SR v obdobných prípadoch, ktoré však nekonkretizoval. Vzhľadom na uvedenú požiadavku kazuistiky preto odvolací súd príkladmo uvádza, že rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 13C/126/2010-267 z 1.10.2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/368/2015-311 z 1.7.2015 bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 eur za smrť manželky žalobcu, v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu (fyzickej osoby), spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky; rozsudkami OS Zvolen sp. zn. 2T/210/2013 a sp. zn. 9C/174/2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 Co/19/2017 bola pozostalej manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 40.000 eur, plnoletým deťom 17.000 eur a 20.000 eur (autobus nedal prednosť v jazde motocyklu); rozsudkom OS PP sp. zn. 9 C 45/2011 v spojení s rozsudkom KS PO sp. zn. 21 Co 137/2017 bola pozostalej manželke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 40.000 eur a plnoletým deťom každému vo výške 20.000 eur (zrážka v protismere); rozsudkom OS NM sp. zn. 7 C/151/2008 v spojení s rozsudkom KS TN sp. zn. 6 Co 810/2014 (NS SR sp. zn. 1 Cdo 117/2017) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy pozostalému manželovi 70.000 eur, pozostalým deťom každému vo výške 100.000 eur (chodec na priechode); rozsudkom OS NT 10C/88/2009 v spojení s rozsudkom KS NT sp. zn. 9 Co 330/2012 priznal každému z rodičov 90.000 eur, každému zo súrodencov 10.000 eur (nemocnica, nesprávna zdravotnícka starostlivosť); rozsudkom OS BA V sp. zn. 24C/239/2013 pozostalej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 50.000 eur (nehoda spôsobená opitým vodičom s viacerými mŕtvymi, medzi

nimi 23-ročný syn); rozsudkom OS BA II sp. zn. 18C/276/2008 v spojení s rozsudkom KS BA sp. zn. 4Co/470/2011 pozostalým rodičom 19-r. dcéry priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 49.790 eur (správca cesty); rozsudkom OS MT sp. zn. 11C/40/213 v spojení s rozsudkom KS ZA sp. zn. 7Co/578/2014 (NS SR sp. zn. 6Cdo/60/2016) pozostalému manželovi a otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 45.000 eur (náraz nákladného vozidla do pred ním idúceho osobného vozidla); rozsudkom OS BA II sp. zn. 18C/76/2012 v spojení s rozsudkom KS BA sp. zn. 6Co/217/2014 (NS SR sp. zn. 6 Cdo 92/2015) pozostalým rodičom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému vo výške 40.000 eur (zrazená chodkyňa na prechode pre chodcov, prekročená rýchlosť); rozsudkom OS BR sp. zn. 2C/61/2010 v spojení s rozsudkom KS BB sp. zn. 12Co/465/2014 pozostalý manžel a deti, každému priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 33.500 eur (rýchlosť v obci, do protismeru); rozsudkom OS SL sp. zn. 2C/204/2010 v spojení s rozsudkom KS PO sp. zn. 20 Co 188/2012 (NS SR sp. zn. 3Cdo/127/2013) pozostali rodičia, každému z nich priznaná suma 33.000 eur (prevádzkovateľ lyžiarskeho strediska); rozsudkom OS PO sp. zn. 8C/46/2005 v spojení s rozsudkom KS PO sp. zn. 16 Co 29/2011 (NS SR sp.zn. 5Cdo/244/2011), každému z rodičov a súrodencovi priznaná suma 30.000 eur (nemocnica, nesprávna diagnostika po úraze); rozsudkom OS TT sp. zn. 12C/71/2009 v spojení s rozsudkom KS TT sp. zn. 24Co/479/2012 pozostalému otcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 25.000 eur (chodec na diaľnici v strednej opitosti, zomrelý 18-ročný syn); rozsudkom OS TO sp. zn. 6C/143/2015v spojení s rozsudkom KS NT sp. zn. 5Co/264/2017 pozostalej matke priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 25.000 eur (náraz do chodkyne 23-ročnej spolužijúcej dcéry na prechode pre chodcov); rozsudkom OS HU sp. zn. 12C/60/2011 v spojení s rozsudkom KS PO sp. zn. 17Co/212/2015 pozostalým rodičom plnoletého dieťaťa priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z nich 20.000 eur (alkohol, zrazený chodec, vodič bez oprávnenia), rozsudkom OS KE II sp. zn. 25C/1/2014 v spojení s rozsudkom KS KE sp. zn. 9Co/462/2016 (NS SR sp. zn. 2Cdo/21/2018) pozostalej sestre a bratovi plnoletého brata priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému z nich 10.000 eur (smrť spolujazdca 30 r. brata pri neprimeranej rýchlosti s nárazom mimo vozovky, nebohý už nežil v domácnosti s pozostalými), rozsudkom OS PD sp.zn. 18C/381/2015 v spojení s rozsudkom KS TN sp. zn. 17Co/322/2017 pozostalému mal. bratovi plnoletého brata priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur (šmyk s prechodom do protismeru, náraz do protiúceho vozidla, v ktorom zomrel spolujazdec 20r. spolujijúci brat), rozsudkom OS NZ sp. zn. 4C/119/2014 v spojení s rozsudkom KS NT sp. zn. 7Co/286/2017 pozostalej sestre plnoletého brata priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 10.000 eur (neprimeraná rýchlosť, prechod do protismeru s nárazom do chodca tlačiacieho bicykel, nežil v domácnosti s rodičmi, ale č roky s družkou a jej deťmi, ktorých vyživoval), viď prehľady spracované v poslednom období v odbornej literatúre (porovnaj napr. Šorl, R., Náhrada nemajetkovej ujmy pozostalého príbuzného Stav a východiská 1. časť, Bulletin Slovenskej advokácie 9/2017). V rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva Kontrová proti Slovenskej republike bola priznaná pozostalej matke dvoch maloletých detí náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 25.000 eur (neoprávneným zásahom bolo nekonanie štátnych orgánov, vedúce k nezabráneniu trestnému činu). Nálezom Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 2844/14 z 22.12.2015 bol zrušený rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 18.5.2014 č. k. 30 Cdo 2535/2013-529, ako i rozsudok Vrchného súdu v Olomouci zo 14.12.2012 sp. zn. 1 Co 157/2012-412, predmetom ktorých bol neoprávnený zásah do práva na súkromie sťažovateľiek smrťou syna a brata, spôsobenou v súvislosti s postupom lekárov nemocnice non lege artis, priznané čiastky náhrady nemajetkovej ujmy boli vo výške 1.700.000 Kč a 1.000.000 Kč (s konštatovaním o. i., že pre sťažovateľky je ťažko pochopiteľné, že v niektorých prípadoch, z ich hľadiska menej závažných, dosahujú čiastky peňažnej satisfakcie porovnateľnú úroveň s náhradami za nemajetkovú ujmu spôsobenú úmrtím blízkeho, pričom takúto nemajetkovú ujmu pociťujú pozostali veľmi úkorne a o to viac naliehavou sa javí potreba, aby výška náhrady bola z pohľadu sťažovateľiek spravodlivo stanovená).

Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Cdo 139/2011 vychádzajúc z ust. § 13 ods. 3 O.z. pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Uvedené zákonné ustanovenie však zakotvuje taxatívne dve kritériá: závažnosť vzniknutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo (pričom vždy musia byť zistené okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby, konkrétne napríklad, ak je daný podiel samotnej postihnutej osoby na priebehu činnosti pôvodcu vyúsťujúcej do neoprávneného zásahu). Druhé kritérium (okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo), je stanovené zámerne veľmi všeobecne tým, že by malo byť uplatnené vo vzťahu ako k postihnutej fyzickej osobe, tak k osobe, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (napríklad či išlo na strane pôvodcu neoprávneného zásahu len o určitú ľahkú nedbanlivosť alebo naopak o úmysel). Tým je sledovaný cieľ, aby pri určení konkrétnej výšky peňažného zadosťučinenia bolo možné v rámci voľnej úvahy súdu, ktorá

práve na tomto mieste dostáva veľký priestor, a v súlade s princípom spravodlivosti, pružne prihliadnúť na najrôznejšie momenty, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcom požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu.

Za nedôvodné považoval odvolací súd aj námietky žalovaných 1/ a 2/, ktorými spochybňovali pravdivosť tvrdení žalobcov 1/ až 4/, týkajúcich sa veľmi intenzívnych vzťahov so zomrelým V. v dôsledku silnej emočnej i existenčnej väzby v širšom význame, a tiež námietky žalovanej 2/, že súd prvej inštancie sa namiesto skúmania intenzity citových väzieb obmedzil na stupeň príbuzenstva a svoj postup nedostatočne odôvodnil v kontexte výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Odvolací súd je názoru, že v posudzovanej veci súd prvej inštancie pri stanovení výšky prihliadal k judikátorne vymedzeným kritériám (porov. napr. rozhodnutie Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2844/14), ktorými sú najmä na strane pozostalých a zomrelého intenzita ich vzťahu, vek zomrelého a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelom, prípadne poskytnutie inej satisfakcie, a na strane škodcu vyhodnotil relevantnosť kritérií jeho postoja, dopad udalosti do jeho sféry, majetkové pomery škodcu a mieru zavinenia.

Nestotožnil sa s názorom žalovanej 2/, že samotná totožnosť priznania náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 1/ a 2/ v rovnakej výške svedčí o nedostatočnom skúmaní pomerov súdom prvej inštancie (keď podľa jej názoru nebola intenzita vzťahov totožná), ani sa nestotožnil s jej názorom o nedostatočnom posúdení výpovede žalobcu 2/ na pojednávaní dňa 4.12.2018 a jej nedostatočnom premietnutí do priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Rovnako sa nestotožnil ani s tvrdením žalovaného 1/ o nesprávnom vyhodnotení dokazovania a nesprávnych skutkových zisteniach, s tvrdením, že neb. V. pochádzal z rozvrátenej rodiny, nakoľko jeho otec bol agresívny, požíval alkoholické nápoje, o deti sa vôbec nezaujímal a syna nenavštívil ani v dospelosti, matka uprednostňovala priateľky pred rodinou, s deťmi nebola ani na materskej dovolenke, nevydržalo ani jej druhé manželstvo, žalobkyňa 3/ bola zverená do výchovy jej otca, čo bolo pre žalobkyňu psychicky náročnejšie ako smrť jej syna, neb. V. sa chcel osamostatniť, mal priateľku, u rodičov prespával len občas, neb. a žalobcovia neboli na seba vzájomne odkázaní. Odvolací súd je názoru, že silná emočná väzba je obvyklá (a v danom prípade bola aj vykonaným dokazovaním preukázaná) aj medzi rozvedeným rodičom a jeho dieťaťom (t.j. medzi žalobkyňou 1/ ako matkou a jej neb. synom V., a medzi žalobcom 2/ ako otcom a jeho neb. synom V.), rovnako je možná (a v danom prípade bola aj vykonaným dokazovaním preukázaná) medzi rodičom so sklonom k nadmernému požívaniu alkoholických nápojov a jeho dieťaťom (t. j. medzi žalobcom 2/ ako otcom a jeho neb. synom V.), žalovaní účelovo poukazovali na obdobie jedného roka, kedy žalobca 2/ vtedy 5-ročného syna V. nenavštevoval hoci mu bolo za nimi (oboma jeho deťmi) smutno, očividne v dôsledku krízy vo vzťahu žalobcov 1/ a 2/ a vzdialenosti ich vtedajších bydlísk, žalovaní opomenuli skutočnosť, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že neb. V. aj žalobkyňa 4/ žalobcu 2/ navštevovali, rovnako ako starých rodičov, taktiež bolo v konaní preukázané výpoveďou žalobkyne 4/, že spory rodičov a nadmerné požívanie alkoholu otcom sa žalobkyne 4/ a neb. V. nedotýkali, otec ich mal veľmi rád, voči nim nebol nikdy agresívny, hrával sa s nimi a spory vznikali iba medzi rodičmi, aj to pred mnohými rokmi. Prípadné spory žalobcov 1/ a 2/ a ich dôvody, staré niekoľko desaťročí, nemohli byť v predmetnej veci relevantné, žalobcovia 1/ a 2/ sa aj po rozvode stretávali ako rodičia spoločných detí, zúčastňovali sa rodinných stretnutí a osláv, vykonaným dokazovaním boli preukázané láskyplné vzťahy medzi žalobcami 1/ až 4/ a neb. V.. Odvolací súd za rozhodnú považuje v spore preukázanú silnú intenzitu vzťahov, pretrvávajúcich aj v posledných rokoch pred nehodou medzi žalobcami 1/ až 4/ a neb. V., je názoru, že za rozvrátenú nemožno považovať každú rodinu, v ktorej sa rodičia rozviedli, najmä ak vykonaným dokazovaním bolo v predmetnom spore preukázané, že členovia rodiny si vzájomne pomáhali, podporovali sa, pravidelne sa stretávali a mali medzi sebou láskyplné vzťahy. Taktiež je názoru, že to, kto bol s deťmi na materskej dovolenke, prípadne komu bolo dieťa zverené po rozchode rodičov samo osebe neznižuje kvality a lásku rodiča, ktorý nebol na materskej dovolenke alebo ktorému nebolo zverené dieťa, k jeho dieťaťu. To, ktorý z rodičov zostane s dieťaťom na materskej dovolenke, je výsledkom dohody rodičov, zväčša ovplyvnenej otázkou výšky ich zárobkov a existenciou pracovných pomerov, ako tomu bolo aj v danom prípade. Žalobkyňa 1/ sa pravidelne so svojou dcérou žalobkyňou 3/ stretávala každý druhý víkend, cez prázdniny u nej bývala 1 mesiac, v ktorom čase sa pravidelne stretávala mal. Žalobkyňa 3/ aj s neb. V.. V spore bola preukázaná silná intenzita vzťahov v posledných rokoch pred nehodou aj medzi žalobcom 2/ a neb. V., ktorý o.i. pripravoval a organizoval prerábku domu žalobcu 2/, sám sa na nej podieľal, sám prispel na niektoré výdavky v súvislosti s prerábkou, spoločne so žalobcom 2/ pracovali na prerábke, neb. V. si tam pripravoval pre seba izbu na poschodí, posledné 2 roky žalobcu navštevoval 2-3 krát do týždňa, aj na poslednú pracovnú zmenu pred smrťou ho vyprevádzal žalobca 2/, neb. V. otcovi pomáhal aj pri hospodárení s jeho finančnými prostriedkami práve kvôli jeho

nadmernému požívaniu alkoholických nápojov. Žalobca 2/ sa s jeho smrťou nevie vyrovať, berie lieky na psychiku aj na spanie.

Rovnako sa nestotožňuje odvolací súd s názorom žalovanej 2/, že priznanie rovnakej výšky náhrad nemajetkovej ujmy dvom súrodencom (žalobkyne 3/ a 4/) s takmer generačným vekovým rozdielom vykazuje znaky iracionálnosti, ani s jej názorom, že vzťah neb. V. a jeho mal. sestry (žalobkyne 3/) nemohol byť dostatočne rozvinutý v kontexte veľkého vekového rozdielu a budovania si vlastného života zo strany neb. V.. Taktiež sa nestotožňuje s názorom žalovaného 1/, že žalobcovia s nebohým netvorili harmonickú rodinu, pretože každý mal svoj život, hoci nebohý rodičom pomáhal, nebol s nimi v každodennom kontakte, žalobkyňa 3/ s ním žila len 5 rokov, potom už žila so svojim otcom a matku navštevovala len dvakrát do mesiaca, nie vždy sa s bratom stretla, žalobkyňa 4/ sa po dovŕšení plnoletosti osamostatnila a s bratom sa stretávala len 2-3 krát do mesiaca. Odvolací súd je názoru, že vekový rozdiel sám osebe nemá vplyv na intenzitu vzťahov. Ako vyplynulo z výsledkov vykonaného dokazovania v posledných rokoch neb. V. žil v spoločnej domácnosti so svojou matkou - žalobkyňou 1/, kde sa pravidelne stretával so sestrou (mal. žalobkyňou 3/, ktorá matku pravidelne každý druhý víkend a počas prázdnin na 1 mesiac navštevovala, ktorú brával pravidelne na pizzu, do aquaparku, plavárne, na výlety a dovolenky, pomáhal jej s úlohami), niekedy prespával aj u svojho otca (žalobcu 2/, ktorému pomáhal správne hospodáriť a prerábať rodinný dom, kde pre seba vyčlenil jednu izbu) a u svojej priateľky, so žalobcom 2/ sa stretával 2-3 krát do týždňa. Vo svojom byte, kde bol iba evidencne hlásený k trvalému pobytu nebýval, svoj vlastný život očividne viedol so všetkými menovanými (vrátane žalobkyne 4/, s ktorou žil až do jej dospelosti a pravidelne sa s ňou stretával na rodinných oslavách, hodoch a pod., chodili spolu na wellness pobyty a navštevoval ju aj s priateľkou a kamarátmi v mieste jej bydliska), ktorých podľa výsledkov vykonaného dokazovania miloval, o každého z nich sa staral, podporoval ich a pomáhal im. Všetci žalobcovia znášajú úmrtie neb. V. veľmi ťažko (žalobcovia 1/ a 2/ s pomocou liekov, mal. žalobkyňa 3/ navštevovala psychológa, žalobkyňa 4/ je letargická), stratili jeho lásku, pomoc a podporu, ktorú poskytoval všetkým žalobcom, finančná závislosť na ňom nebola žalobcami tvrdená. Nedôvodnými tak boli i námietky žalovaného 1/ o neunesení dôkazného bremena žalobcami, že spolu s nebohým žili ako harmonická rodina a že ani u jedného zo žalobcov neprišlo k zmene v ich živote.

Nestotožnil sa ani s námietkou žalovaných 1/ a 2/ o vzdaní sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyňou 4/, ktorá podľa žalovanej 2/ na pojednávaní 19.9.2018 nevedela uviesť o akú finančnú náhradu ide, pre seba nežiadala nič s tým, že potrebuje peniaze pre matku a frajera, ktorí ju živia, žalovaná 2/ dôvodila, že nemožno zamieňať náhradu nemajetkovej ujmy za kompenzáciu nákladov na pokrytie majetkových potrieb resp. nasledujúcich aktivít a nákladov žalobkyne 4/ resp. žalobcov, vytkla súdu aj to, že sa v odôvodnení nevysporiadala s jej argumentáciou, keď poukazovala na výpovede v konaní a nekonfrontovala ich navzájom. Odvolací súd je názoru, že súd prvej inštancie sa riadne vysporiadala s relevantnou argumentáciou žalovanej 2/ v odôvodnení napadnutého rozsudku, uviedol ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal i to akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Dňa 19.9.2018 sa nekonalo pojednávanie v predmetnom spore, pokiaľ mala žalovaná 2/ na mysli pojednávanie dňa 13.9.2018, tak na tomto žalobkyňa 4/ uviedla na otázku súdu či vie aký nárok si uplatnila, že je jej to jedno, živí ju matka a frajer, ktorý má zvýšené náklady, kupuje si lieky, je z nej psychicky na dne, uviedla však, že si uplatňuje finančnú náhradu, vie, že podpísala plnú moc, len nevie meno advokáta, na otázku žalovanej 2/ či jej priateľ vie o podanej žalobe žalobkyňa 4/ uviedla: áno, ale nevidel ju, nevie o čo ide. Ďalej uviedla, že s neb. V. vyrastali v jednej izbe na jednej posteli, hrávali sa spolu karty, otec veľa pil, oni si to však ako malí nevedomovali, niekedy si poplakali keď sa rodičia hádali, ale na druhý deň bolo všetko v poriadku, otec ich mal rád, všetko im splnil, vzťah rodičov nemal na nich ako deti žiadny dopad. Pomáhala neb. V. s učením. Po strednej škole nemali peniaze, preto najprv nepokračovala v štúdiu na vysokej škole, zamestnala sa v C., bývala na ubytovni (aktuálne býva s priateľom v jeho byte), pracovala aj cez víkendy, domov chodila raz za mesiac, neb. brat ju navštevoval raz za 2-3 mesiace, chodila domov aj na spoločné oslavy, ktoré organizoval neb. brat, s bratom mala fantastický vzťah, mohli sa vzájomne zdôveriť s problémami, bol jej oporou, chodili spolu do wellnessov v Českej republike, v čase nehody práve ukončila bakalárske štúdium na vysokej škole, po nehode nastúpila do 4. ročníka, zamerala sa na učenie, ostatné jej bolo jedno, potom jej to v hlave preplo, prerušila štúdium, nebola ani na pohrebe neb. V., nemá žiadnu motiváciu, lekára nenavštívila, stále neverí tomu čo sa stalo, sedí len u frajera v byte, je jej všetko jedno, či doštuduje, živia ju mama a frajer, je jej jedno či ju frajer opustí. Odvolací súd je názoru, že uvedenú výpoveď žalobkyne 4/ v žiadnom prípade nie je možné hodnotiť ako vzdanie sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovaným, žalobkyňa 4/ trvala na žalobe, letargia žalobkyne 4/ nastala podľa jej tvrdenia (ktoré nikto nezospornil) v dôsledku úmrtia V. a zvolenie spôsobu použitia prípadne získanej náhrady nemajetkovej

ujmy je na oprávnenej osobe. Výpovede žalobcov neboli v relevantných otázkach v rozpore, preto nie je zrejmé akú konfrontáciu ich výpovedí mala žalovaná 2/ na mysli.

K námietke žalovaného 1/ o nedostatočnom zistení skutkového stavu veci v dôsledku nevykonania navrhovaných dôkazov (výsluch otca mal. žalobkyne 3/ p. T., pripojenie rozvodového spisu žalobkyne 1/ a p. T., k otázke zverenia mal. žalobkyne 3/ do výchovy otca, k jej vzťahu k neb. V., ako znášala jeho smrť a celkovo k vzťahom k rodine), odvolací súd uvádza, že na pojednávaní dňa 21.3.2019 (na ktorom bolo vyhlásené uznesenie o vyhlásení dokazovania za skončené) žalovaný 1/ prostredníctvom svojej splnomocnenkyne opakovane uviedol, že nenavrhuje vykonať už žiadne ďalšie dôkazy, preto táto jeho odvolacia námietka nebola dôvodná.

S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd k ďalším námietkam žalovanej 2/ (o nespokojnosti resp. nevedomosti žalobkyň 1/ a/ 4/ s potrestaním resp. odsúdením žalovaného 1/, o skutočnosti že žalobkyňa 2/ (poznámka odvolacieho súdu - žalobcom 2/ je otec nebohého) nepovažuje trest pre vodiča za dostatočný, čo však nepostačuje na vznik jej nemajetkovej ujmy) uvádza, že náhle úmrtie V. A. bolo pre žalobcov 1/ až 4/ mimoriadne traumatizujúce (boli zasiahnutí stratou osoby, ktorá bola ich oporou). Hodnota straty rodinného života, ako i hodnota ľudského života ako daru aj pre život najbližších príbuzných, nie je vyčísliteľná v peniazoch a peniazmi za takúto ujmu nemožno poškodeným osobám poskytnúť skutočnú satisfakciu, ale možno ňou ujmu aspoň zmierniť, morálne zadostučinenie ako postačujúca satisfakcia vôbec neprichádza v týchto prípadoch do úvahy. V danom prípade žiadna iná satisfakcia poskytnutá nebola, vyvolaný zásah do práva na ochranu osobnosti bol v predmetnej veci takej intenzity, že ho treba odškodniť nemajetkovou ujmu v peniazoch a potom ani prípadné ospravedlnenie nemôže žalovaného zbaviť povinnosti zaplatiť túto náhradu. Nedôvodnou tak bola i námietka žalovaného 1/, že morálna satisfakcia je postačujúca.

Priznané náhrady nemajetkovej ujmy vo výške ustálenej súdom prvej inštancie zohľadňujú osobitosti daného prípadu (vychádzajúc z jednotlivých vyššie uvedených kritérií), nevybočujú z rámca priznaných náhrad v porovnateľných prípadoch (mimoriadne traumatizujúci dopad na rodinu). V rámci komparatívnych úvah bolo prihliadané na už priznané náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým rodičom (v prípadoch dopravných nehôd), ktoré boli priznávané v intervale medzi 10.000 eur až 50.000 eur, priemerne 20.000-25.000 eur, a pozostalým súrodencom, ktoré boli priznávané v intervale medzi 1.000 eur až 15.000 eur. Prisúdené náhrady nie sú zjavne neprimerané okolnostiam prípadu, zohľadňujú životnú úroveň v krajine a nepredstavujú ani prostriedok neprípustného obohacovania, prípadne likvidácie či trestu pre pôvodcu zásahu, s poukazom na vecnú pasívnu legitimitáciu žalovanej 2/. S poukazom na už uvedené tak nedôvodnou bola i námietka žalovaného 1/, že súd sa pri určení výšky nemajetkovej ujmy žalobcov dôsledne neriadil riadnym zhodnotením jej primeranosti a proporcionality. Ak by sa rozlišovalo v sumách priznaných voči fyzickým osobám a právnickým osobám podľa ich schopnosti platiť, znamenalo by to, že náhrada nemajetkovej ujmy by mala jednoznačne trestný charakter, keďže jej výška by sa určovala s prihliadnutím na osobu pôvodcu (páchatela), čo je typický rys trestného práva.

Výška priznaných náhrad nemajetkovej ujmy v predmetnej veci je spôsobilá kompenzovať vzniknutú ujmu v zmysle jej zmiernenia na spravodlivom a slušnom základe (zdôvodnená konkrétnymi východiskami a závermi).

K hodnoteniu kritérií okolností na strane škodcu je potrebné uviesť, že žalovaný 1/ porušením ustanovenia § 15 ods. 5 písm. a/ a c/ zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, porušil pravidlá cestnej premávky závažným spôsobom podľa § 137 ods. 2 písm. c/ citovaného zákona a o.i. inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal čin závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, čím spáchal o.i. i prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zákona, za tento skutok bol žalovaný 1/ uznaný vinným trestným rozkazom OS Skalica č. k. 6T/10/2017-219 z 28.4.2017, bol podľa § 149 ods. 2/ Tr. zákona, s použitím § 38 ods. 3 Tr. zákona, § 36 písm. j/, l/ Tr. zákona, § 37 písm. h/ Tr. zákona, odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 rokov, pričom tento trest mu bol podmienčne odložený, bola mu určená skúšobná doba v trvaní 4 rokov, spolu so zákazom činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 4 rokov. Judikatúrou definované kritériá na strane škodcu sa uplatnia pritom len vtedy, ak mali súčasne vplyv na vnímanie ujmy oprávnených osôb, čo naplnené v posudzovanom prípade nebolo. Ústretový prístup škodcu z vykonaného dokazovania taktiež nevyplýval. Obdobne dopad udalosti na duševnú sféru škodcu, nebol spôsobilý mať vplyv na vnímanie ujmy oprávnenými osobami a aj na majetkové pomery škodcu sa prihliada len výnimočne, v zmysle určitej moderácie vedenej záujmom na tom, aby nedošlo k majetkovej likvidácii škodcu. Vyslovenie ľútosť v akejkoľvek forme je tiež považované len za elementárny prejav slušnosti, bez adekvátneho vplyvu na výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (rozhodnutie NS SR sp. zn. 5 Cdo 265/2009).

Námietky žalovaných 1/ a 2/ o neprimeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy, priznanej súdom prvej inštancie, neboli náležité. Hoci spôsobenú nemateriálnu ujmu nemožno spoľahlivo kvantifikovať, hodnota deštrukcie rodinného života a osobných vzťahov musí byť natoľko dôstojná a slušná, aby obeť (v danom prípade pozostali rodičia a súrodenci) nevystavila neprimerane nízkou sumou porušeniu Dohovoru o ochrane ľudských právach. Preto nemožno konštatovať, že by priznanie náhrady nemajetkovej ujmy súdom prvej inštancie, bolo prostriedkom bezdôvodného obohatenia žalobcov 1/ až 4/. Naopak náhrada nemajetkovej ujmy žalobcom 1/ až 4/, v zmysle zásad slušnosti a naplnenia požiadavky morálnej správnosti, ktorá je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť reštitučnú podstatu kompenzácie (porov. rozhodnutie ÚS ČR sp. zn. Pl. ÚS 16/2004). Odvolací súd riadiaci sa vyššie uvedenými úvahami a osvojujúci si aj dôvody súdu prvej inštancie preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti veci samej a v časti trov konania (výroky I., II., III., IV., V., VII. a VIII.) podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdil, čo sa týkalo aj vecne správneho a odvolacími dôvodmi nespochybného rozhodnutia o trovách prvoinštančného konania.

10. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že procesne plne úspešným žalobcom 1/ až 4/ priznal proti žalovaným 1/ a 2/ právo na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, a to z dôvodu, že strana, ktorá mala plný úspech vo veci (žalobcovia 1/ až 4/), má nárok na náhradu všetkých účelne vynaložených trov proti strane, ktorá vo veci úspech nemala (žalovaní 1/ a 2/), keď nevidel dôvod pre aplikáciu ust. § 257 CSP.

11. Tento rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. (§ 421 ods. 1 CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/. (§ 421 ods. 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. (§ 422 ods. 1 CSP)

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. (§ 424 CSP)

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77. (§ 425 CSP)

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil. (§ 426 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. (§ 427 ods.1 CSP)

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods.2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. (§ 429 ods.1 CSP)

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 ods.2 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. (§ 431 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. (§ 431 ods. 2 CSP)

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. (§ 432 ods. 1 CSP)

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. (§ 432 ods. 2 CSP)

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom. (§ 433 CSP)

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 434 CSP)

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania. (§ 435 CSP)